

stowarzyszenie
klon / jawor

Kondycja III sektora w Warszawie w 2010 r.

**- raport z badania na temat zdolności pozyskania
przez organizacje pozarządowe środków finansowych
na działalność własną**

Opracowanie: Stowarzyszenie Klon/Jawor
(Marta Gumkowska, Jadwiga Przewłocka)

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

TORO – w poszukiwaniu skutecznych metod wsparcia instytucji ekonomii społecznej.
Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Zawartość

WSTĘP	1
ŹRÓDŁA DANYCH I METODOLOGIA BADANIA	3
Część I. PODSTAWOWE DANE O WARSZAWSKICH ORGANIZACJACH	5
Liczebność sektora warszawskiego	5
Status prawny, struktura organizacyjna	5
Wiek organizacji	7
Teren działań	8
Pola działań	9
Formy działań	12
Odbiorcy działań	13
Część II. ZASOBY STOŁECZNEGO SEKTORA	15
Lokal	15
Członkowie organizacji	16
Społeczna praca członków i władz organizacji	18
Wolontariusze	20
Płatni pracownicy	21
Przychody organizacji	24
Źródła przychodów	26
Działalność gospodarcza	28
Wykorzystanie funduszy europejskich	29
Część III. ZARZĄDZANIE	32
Działania prorozwojowe	32
Szkolenia	34
Zarządzanie finansami	36
Część IV. PROBLEMY, POTRZEBY, OPINIE	39
Część V. WSPÓŁPRACA ORGANIZACJI Z INNYMI PODMIOTAMI	44
Najważniejsi partnerzy organizacji	44
Formy współpracy z administracją samorządową	47
Znajomość procedur stosowanych przez Urząd m. st. Warszawy	48
Wiedza na temat programu współpracy i udział w jego uchwalaniu	50
Forum Dialogu Społecznego i Komisje Dialogu Społecznego	52
Ocena współpracy	54
Część VI. ROLA INTERNETU W DZIAŁANIACH WARSZAWSKICH ORGANIZACJI	55
Stopień wykorzystania internetu w pracach organizacji	55
Portal ngo.pl, serwis warszawa.ngo.pl, serwis um.warszawa.pl/ngo – znajomość i korzystanie	55
Ocena wykorzystywanych stron internetowych dla organizacji pozarządowych	57

WSTĘP

Raport „Kondycja warszawskiego sektora pozarządowego 2010” prezentuje informacje dotyczące funkcjonowania stołecznych stowarzyszeń i fundacji. W celu pogłębienia wniosków z badania, dane te zaprezentowane zostały na tle informacji na temat całego polskiego sektora pozarządowego.

W kolejnych rozdziałach prezentujemy dane dotyczące formy działania organizacji, ich podstawowych obszarów i sposobów działania, zasobów, jakimi dysponują, najważniejszych potrzeb i problemów, a także relacji z miastem, jego mieszkańcami i lokalnym samorządem. Zanim przejdziemy do szczegółowych danych, poniżej prezentujemy najważniejsze wnioski z badania:

- W Warszawie zarejestrowanych jest dużo fundacji – stanowią 38% warszawskich organizacji, podczas gdy w całej Polsce odsetek ten jest na poziomie 14%;
- Aż 69% organizacji prowadzi działania ogólnopolskie (analogiczny odsetek dla całego polskiego sektora to 36%), tylko 8% ogranicza obszar swoich działań do terenu osiedla lub dzielnicy, kolejne 9% działa na skalę nie większą niż gmina lub powiat;
- Najwięcej organizacji jako główne pole działań wskazało: kulturę i sztukę (19%), edukację i wychowanie (18%) i sport, turystykę, rekreację, hobby (17%);
- 63% organizacji dysponuje lokalem, ale tylko 6% posiada go na własność;
- Co druga organizacja angażuje zewnętrznych wolontariuszy, których przez przeciętną organizację „przewija się” 10 w ciągu roku;
- Co trzecia (33%) organizacja na stałe współpracuje z płatnymi pracownikami, kolejne 22% korzysta okazjonalnie z odpłatnej pracy w formie zleceń czy umów o dzieło;
- Połowa organizacji miała w 2009 roku przychody nie większe niż 45.000, jednocześnie budżety 10% najbogatszych przekraczały 1.300.000 zł;
- 27% organizacji korzystało w 2009 roku ze wsparcia środków m.st. Warszawy, 23% ze źródeł rządowych, 41% z darowizn od osób fizycznych, a 36% - z darowizn od firm i instytucji;
- 21% organizacji prowadzi działalność odpłatną lub gospodarczą, spośród nich co piątej przyniosła ona w ostatnim roku znaczący zysk;

- Co piąta organizacja w ciągu ostatnich 2 lat próbowała pozyskać finansowanie ze środków UE (z tego $\frac{3}{4}$ więcej niż raz), dla połowy proces aplikacyjny co najmniej raz zakończył się sukcesem;
- 90% organizacji trzyma środki finansowe na rachunku bieżącym, 6% ma rachunek oszczędnościowy, 13% zakłada lokaty terminowe, tyle samo (13%) przechowuje pieniądze w gotówce;
- 91% organizacji prowadzi księgowość, jednak w 18% spośród nich zajmuje się tym osoba bez formalnych uprawnień;
- 63% organizacji ma kontakt z Urzędem m.st. Warszawy, jednak tylko dla 12% kontakty te są częste i regularne;
- Współpraca z samorządem najczęściej polega na wzajemnym informowaniu się o działaniach (taką formę współdziałania deklaruje 31% stołecznych organizacji), uzgadnianiu lub wspólnym prowadzeniu przedsięwzięć (30%) lub objęciu patronatem przez samorząd przedsięwzięć organizacji (30%);
- Tylko 47% organizacji zdaje sobie sprawę z istnienia w Urzędzie m.st. Warszawy programu współpracy z organizacjami pozarządowymi;
- Najważniejsze problemy organizacji to trudności w zdobywaniu funduszy lub sprzętu, biurokracja administracji publicznej oraz brak osób gotowych bezinteresownie zaangażować się w działania organizacji;
- 64% organizacji zna portal ngo.pl, a 57% z niego korzysta.
- 50% organizacji zna serwis um.warszawa.pl/ngo, a 44% z niego korzysta.
- 28% odwiedziło serwis warszawa.ngo.pl

ŹRÓDŁA DANYCH I METODOLOGIA BADANIA

Wyniki dotyczące stołecznego sektora pozarządowego opierają się na danych zebranych od 501 organizacji w ramach dedykowanego badania warszawskich organizacji pozarządowych oraz danych dotyczących 151 warszawskich stowarzyszeń i fundacji, które wylosowane zostały do badania ogólnopolskiego.

Wyniki dotyczące całego polskiego sektora pozarządowego, prezentowane w raporcie jako tło dla wyników warszawskich opierają się na danych zebranych od 3766 stowarzyszeń i fundacji z całej Polski.

Dedykowane badanie warszawskie przeprowadzone zostało na zlecenie Pełnomocnika Prezydenta m.st. Warszawy ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi we współpracy ze Stowarzyszeniem Klon/Jawor na losowo-warstwowej próbie 501 stowarzyszeń i fundacji w dniach od 16 grudnia 2010 r. do 15 lutego 2011 r.

Badanie ogólnopolskie przeprowadzono w ramach wspólnego przedsięwzięcia Stowarzyszenia Klon/Jawor i Instytutu Spraw Publicznych na losowo-warstwowej próbie 3766 stowarzyszeń i fundacji w dniach od 3 grudnia 2010 do 6 kwietnia 2011.

Badanie zrealizowała agencja badawcza PBS DGA. Dane gromadzone były metodą wywiadów bezpośrednich (*face to face*) z osobami pełniącymi kluczowe funkcje w organizacji (m.in. prezesi, wiceprezesi). Przed spotkaniem z ankierem pracownicy organizacji otrzymali niezbędne informacje o celach i przebiegu badania.

Oba badania bazowały na tym samym kwestionariuszu, przy czym w badaniu warszawskim do ankiety dodano dodatkowe bloki pytań przeznaczonych tylko dla organizacji warszawskich.

Fundacje i stowarzyszenia wylosowano z rejestru REGON Głównego Urzędu Statystycznego. Przy doborze 501 warszawskich organizacji pozarządowych zostały zastosowane dwie warstwy wyodrębnione za względu na formę prawną organizacji – fundacje i stowarzyszenia, w badaniu ogólnopolskim dodatkowo wyróżniono warstwę organizacji sportowych, a także

warstwę 103 dużych, celowo dobranych organizacji. Analizy przeprowadzone zostały przy wykorzystaniu wag analitycznych korygujących udział w próbie podmiotów o określonej formie prawnej, a także udział organizacji sportowych oraz największych organizacji.

Część I. PODSTAWOWE DANE O WARSZAWSKICH ORGANIZACJACH

Liczebność sektora warszawskiego

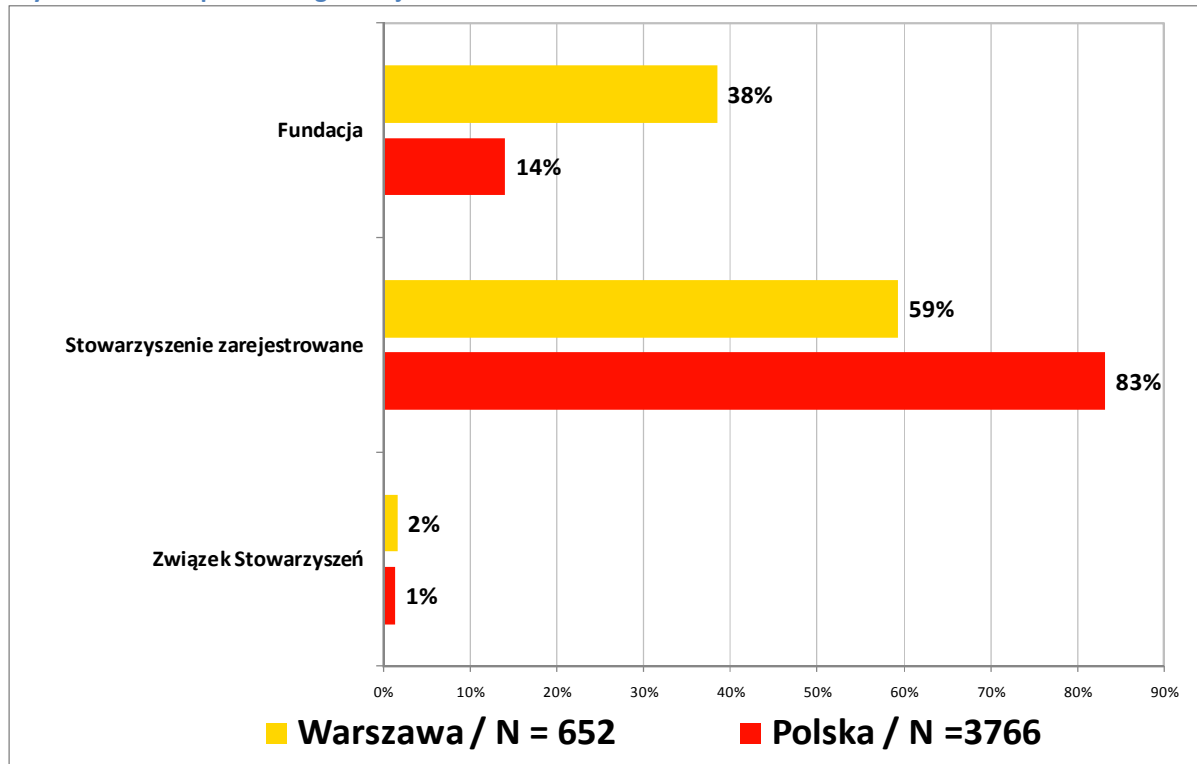
Zgodnie z danymi z rejestru REGON na dzień 1 października 2010 r. w Warszawie zarejestrowanych było 3819 fundacji i 5579 stowarzyszeń. Oznacza to, że warszawskie organizacje pozarządowe stanowią 11% polskiego III sektora (przy czym należy zaznaczyć, że na potrzeby raportu przyjmujemy „wąską” definicję sektora, a więc zaliczamy do niego tylko stowarzyszenia i fundacje).

Jednak informacje dotyczące liczby zarejestrowanych organizacji niewiele mówią o jego faktycznych rozmiarach, ponieważ spora część organizacji figurujących w oficjalnych rejestrach w praktyce nie prowadzi działalności. Na szczęście prowadzone w ostatnich latach badania (m.in. w ramach statystyki publicznej) pozwalają coraz precyzyjniej określić odsetek tzw. „martwych dusz” (organizacji, które zakończyły lub zawiesiły działalność, ale nie wyrejestrowały się, ani nie zostały wykreślone z urzędowych wykazów). Bazując na ostatniej weryfikacji rejestru REGON, przeprowadzonej przez Główny Urząd Statystyczny przy okazji badań organizacji w 2008 roku, można zakładać, że ich udział w całej populacji organizacji pozarządowych nie przekracza 25% ogółu zarejestrowanych podmiotów. Przy założeniu, że w przypadku sektora warszawskiego odsetek ten jest podobny, można szacować, iż w stolicy działa ok. 7 tys. organizacji.

Status prawny, struktura organizacyjna

Warszawski sektor pozarządowy odróżnia od ogólnopolskiego stosunkowo duży udział fundacji, które stanowią 38% stołecznych organizacji, podczas gdy w całej Polsce jest ich tylko 14% (wykres 1). Za dysproporcje te odpowiada przede wszystkim niewielki odsetek fundacji w małych miejscowościach i na terenach wiejskich (ok. 7%), jednak także w pozostałych miastach wojewódzkich jest ich znacząco mniej niż w Warszawie (20%).

Wykres 1. Forma prawna organizacji

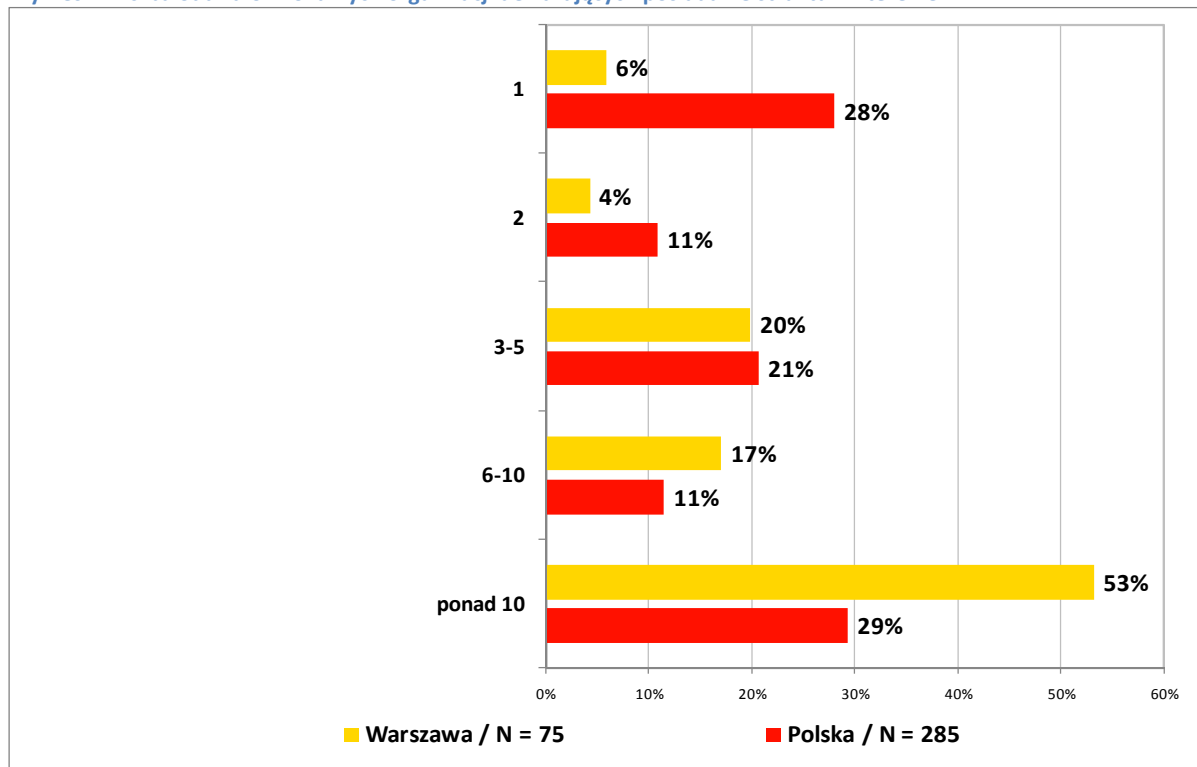

Podstawa procentowania: wszystkie badane organizacje

Warszawski sektor pozarządowy charakteryzuje też większy, niż ma to miejsce na terenie całego kraju, procent organizacji posiadających oddziały lokalne (Warszawa: 9%, cały sektor: 6%). Warszawa wyróżnia się też rozbudowaniem struktur terenowych - 70% stołecznych organizacji posiadających oddziały ma ich ponad pięć, w całej Polsce jest to 40% (wykres 2). Fakt ten nie dziwi zważywszy, że stolica jest naturalną siedzibą zarządów głównych ogólnopolskich organizacji sieciowych.

Wykres 2. Liczba oddziałów lokalnych organizacji deklarujących posiadanie struktur w terenie

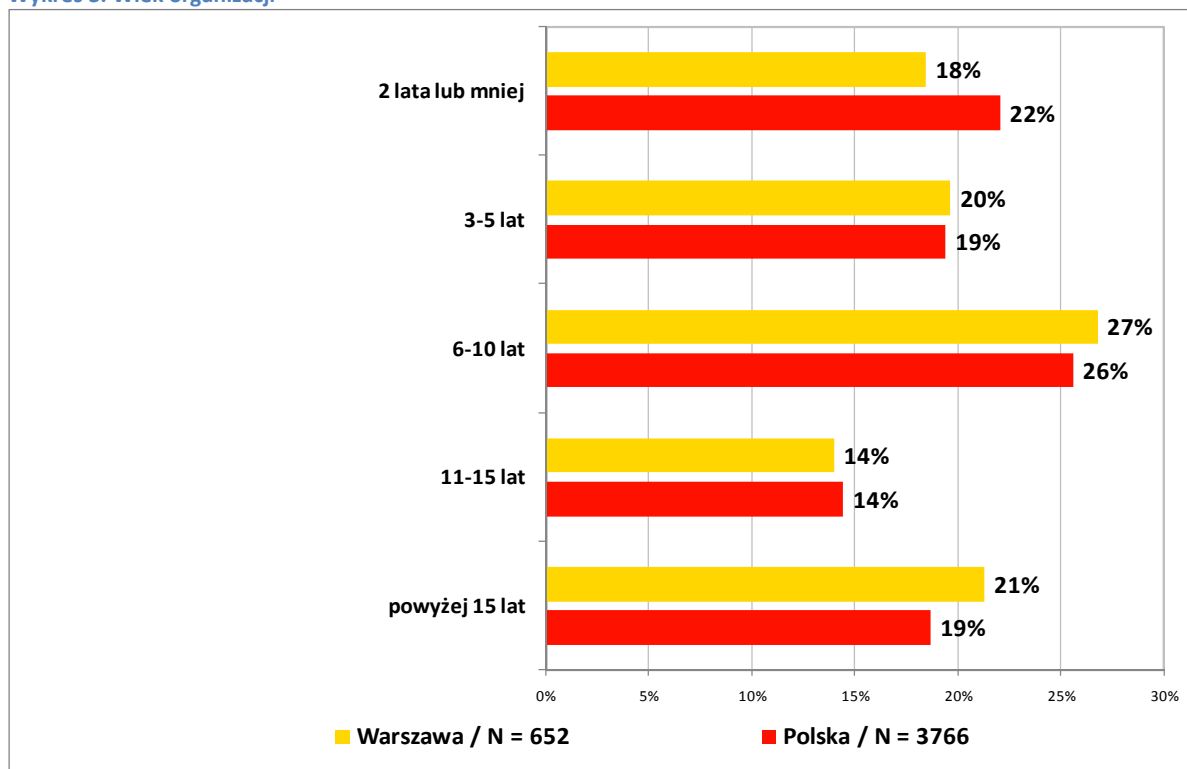

Podstawa procentowania: wszystkie organizacje posiadające oddziały lokalne

Wiek organizacji

35% warszawskich fundacji i stowarzyszeń działa od ponad 10 lat, jednocześnie 38% ma nie więcej niż 5 lat. Pełną strukturę wieku stołecznych organizacji prezentuje wykres 3. Widać na nim największe różnice między sektorem warszawskim i ogólnopolskim – w stolicy jest więcej organizacji najstarszych, mających ponad 15 lat (różnica 3 punktów procentowych), mniej zaś (o 4 punkty procentowe) najmłodszych, które powstały nie więcej niż 2 lata temu.

Wykres 3. Wiek organizacji

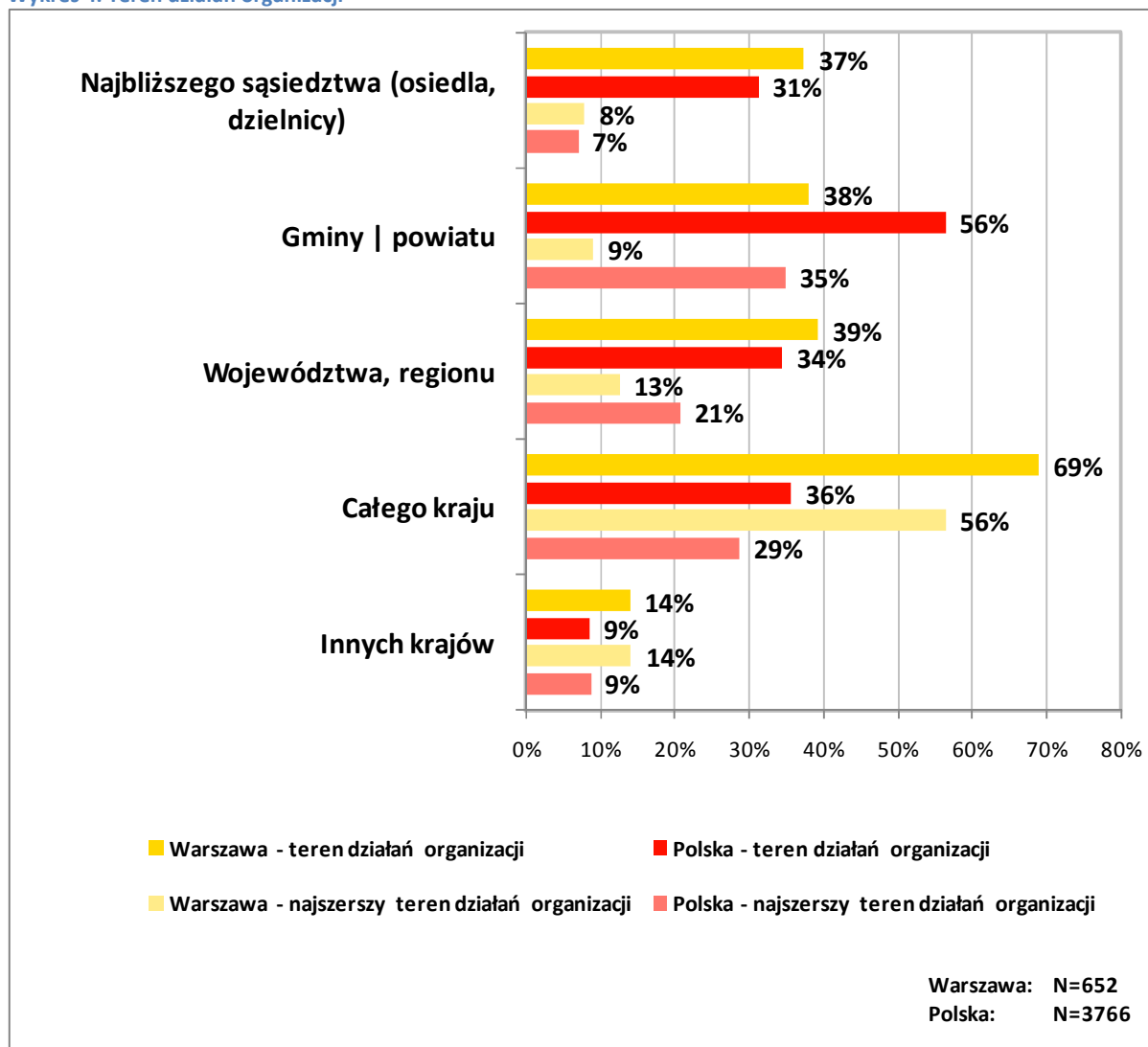

Podstawa procentowania: wszystkie badane organizacje

Teren działań

Stolica to nie tylko naturalna siedziba zarządów głównych organizacji o rozbudowanych strukturach terenowych, ale także generalnie podmiotów o zasięgu ogólnopolskim - w sektorze warszawskim jest niemal dwa razy większy niż w całym kraju odsetek organizacji, które deklarują, że działają na terenie całego kraju (jest ich 69% w Warszawie i 36% w całej Polsce). Co ciekawe, taki „przechył” stołecznego sektora w stronę aktywności o skali ogólnopolskiej nie powoduje mniejszego udziału organizacji działających na najbardziej lokalnym poziomie – najbliższego sąsiedztwa (osiedla, dzielnicy). W Warszawie 37% organizacji twierdzi, że jakieś działania na rzecz tak scharakteryzowanego terenu prowadzi (w całym kraju 31%), a 8% do niego ogranicza swój zasięg (w Polsce 7%). Zdecydowanie rzadziej deklarują za to organizacje ze stolicy działania w skali gminy, powiatu lub województwa – różnica ta jest szczególnie widoczna przy porównaniu odsetka organizacji, które do danego terytorium ograniczają swoje działania: w Warszawie w skali nie większej niż gmina/powiat działa 9% sektora, a na rzecz obszaru nie większego niż region 13% - w całym kraju jest to odpowiednio 35% i 21% stowarzyszeń i fundacji.

Wykres 4. Teren działań organizacji

Podstawa procentowania: wszystkie badane organizacje

W przypadku „Terenu działania organizacji” respondenci wskazywali wszystkie pasujące odpowiedzi

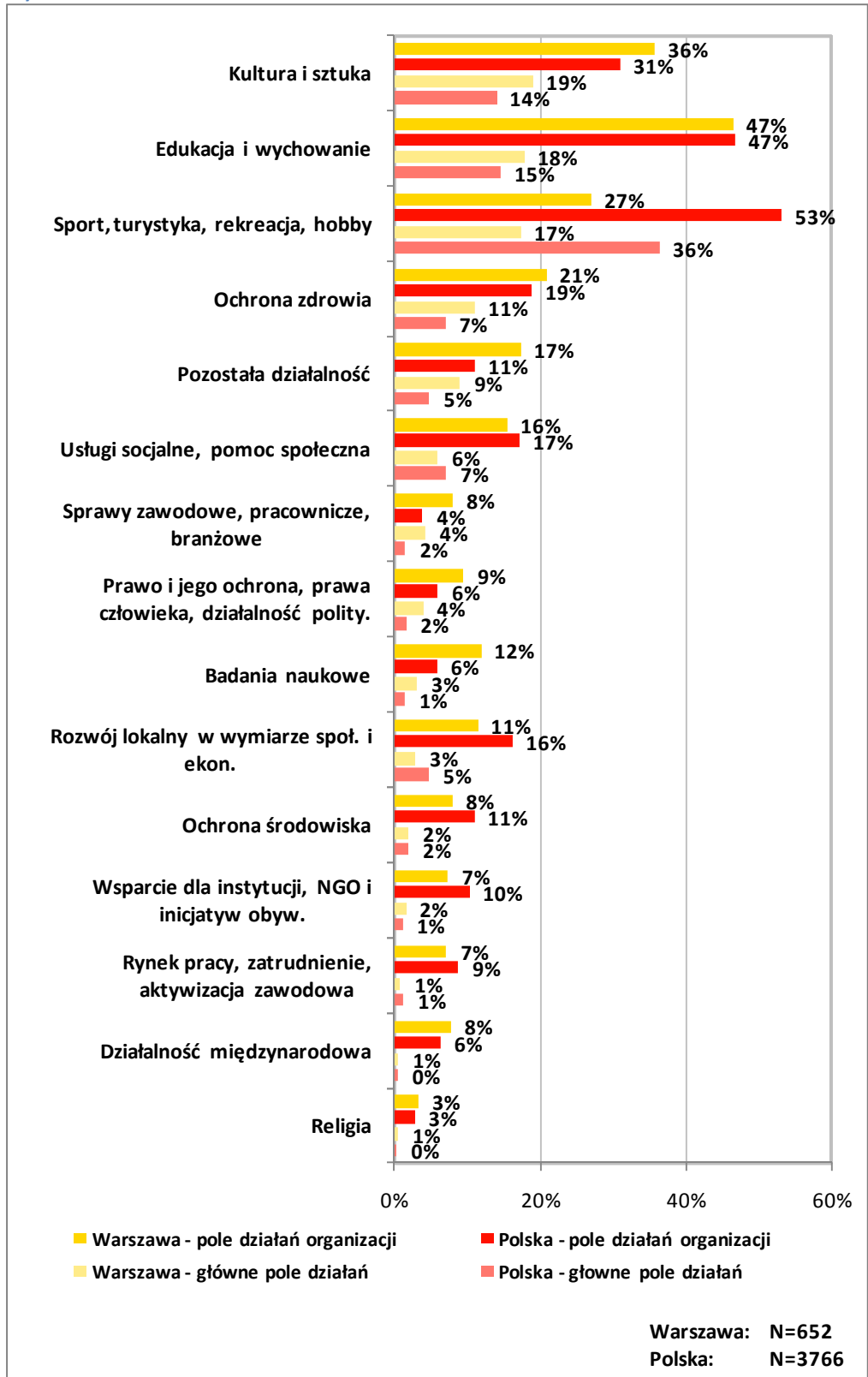
Pola działań

Sektor warszawski charakteryzuje się zdecydowanie mniejszym niż to ma miejsce ujęciu ogólnopolskim udziałem organizacji zajmujących się sportem – tylko dla 17% stołecznych organizacji jest to najważniejsze pole działań (w całej Polsce dla 36%). W konsekwencji to „kultura i sztuka” jest najczęściej deklarowanym głównym polem działań organizacji w stolicy (wskazuje je 19%), podczas gdy w całym kraju w rankingu tym zdecydowanie prowadzi „sport, turystyka, rekreacja i hobby”, które w Warszawie zajmuje dopiero trzecie miejsce po „edukacji i wychowaniu” (18% stołecznych organizacji twierdzi, że to ich główne pole działań).

Organizacje pozarządowe często prowadzą jednak rozbudowaną działalność i nie ograniczają się w niej tylko do jednego obszaru. Dlatego warto przyjrzeć się, jak wygląda ranking najczęściej wskazywanych pól działań w sytuacji, w której organizacje mogą zadeklarować kilka obszarów. Przy takim ujęciu najwięcej organizacji w Warszawie prowadzi działania edukacyjno-wychowawcze – 47% (tyle samo w całej Polsce, z tym że w ujęciu ogólnopolskim nie jest to najczęściej wskazywany obszar działań, więcej organizacji – 56% - deklaruje działania związane ze „sportem, turystyką, rekreacją i hobby”), 36% stołecznych organizacji prowadzi między innymi działania dotyczące „kultury i sztuki”, 27% „sportu, turystyki, rekreacji i hobby”, 21% „ochrony zdrowia”, a 16% „usług socjalnych, pomocy społecznej”.

Również w dolnej części rankingu pól działań występują różnice między całą Polską a Warszawą. W stolicy większy odsetek stowarzyszeń i fundacji działa w obszarze „prawo i jego ochrona, prawa człowieka, działalność polityczna” oraz „sprawy zawodowe, pracownicze, branżowe”, mniej zaś zajmuje się „rozwojem lokalnym w wymiarze społecznym i ekonomicznym”, „wsparciem dla instytucji, organizacji i inicjatyw obywatelskich” oraz „ochroną środowiska”. Szczegóły na temat rozkładu pól działań w sektorze warszawskim i ogólnopolskim prezentuje wykres 5.

Wykres 5. Pola działań

Podstawa procentowania: wszystkie badane organizacje

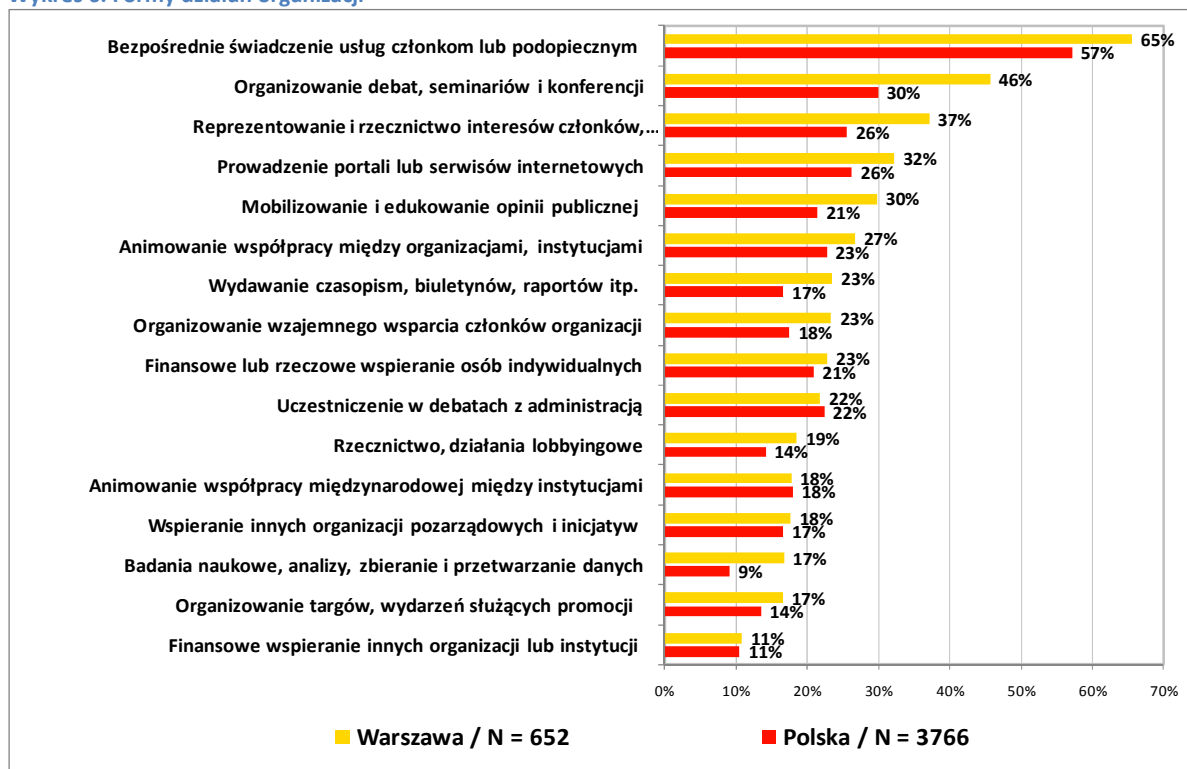
W przypadku „Pola działań organizacji” respondenci wskazywali wszystkie pasujące odpowiedzi

Formy działań

Uzupełnienie informacji o polach działań podejmowanych przez organizacje stanowią dane na temat formy ich aktywności. Przy analizie danych na ich temat rzuca się w oczy podstawowa różnica między Warszawą i resztą Polski polegająca na tym, że organizacje ze stolicy prowadzą działania bardziej różnorodne – połowa z nich deklaruje, że w ciągu ostatnich 2 lat prowadziła co najmniej trzy różne rodzaje działań (w całej Polsce dwa), co czwarta organizacja w stolicy podejmowała ich sześć lub więcej (w całym kraju 25% sektora o najbardziej zróżnicowanych działaniach prowadziło co najmniej pięć zróżnicowanych typów działań).

Najbardziej rozpowszechniona forma działań polskich (i warszawskich) organizacji to bezpośrednie świadczenie usług członkom, podopiecznym lub klientom organizacji. W Warszawie 65%, a w całej Polsce 57% organizacji zadeklarowało, że w ciągu ostatnich 2 lat prowadziło taką aktywność. Poza działaniami bezpośrednio skierowanymi do odbiorców i podopiecznych organizacje warszawskie starają się nagłaśniać problemy, jakimi się zajmują – 46% organizowało w ciągu ostatnich 2 lat debaty, seminaria i konferencje na ten temat (w Polsce 30%), 32% prowadziło portale i serwisy internetowe (w całym sektorze 26%), a 30% mobilizowało i edukowało opinię publiczną dla poparcia konkretnej sprawy (wśród wszystkich organizacji zadeklarowało to 21%). Częściej niż w całej Polsce organizacje warszawskie podejmują też działania polegające na reprezentowaniu i rzecznictwie interesów członków lub podopiecznych – podjęcie w ciągu ostatnich 2 lat ww. działań zadeklarowało odpowiednio 37% stołecznych stowarzyszeń i fundacji oraz 26% organizacji z Polski.

Wykres 6. Formy działań organizacji

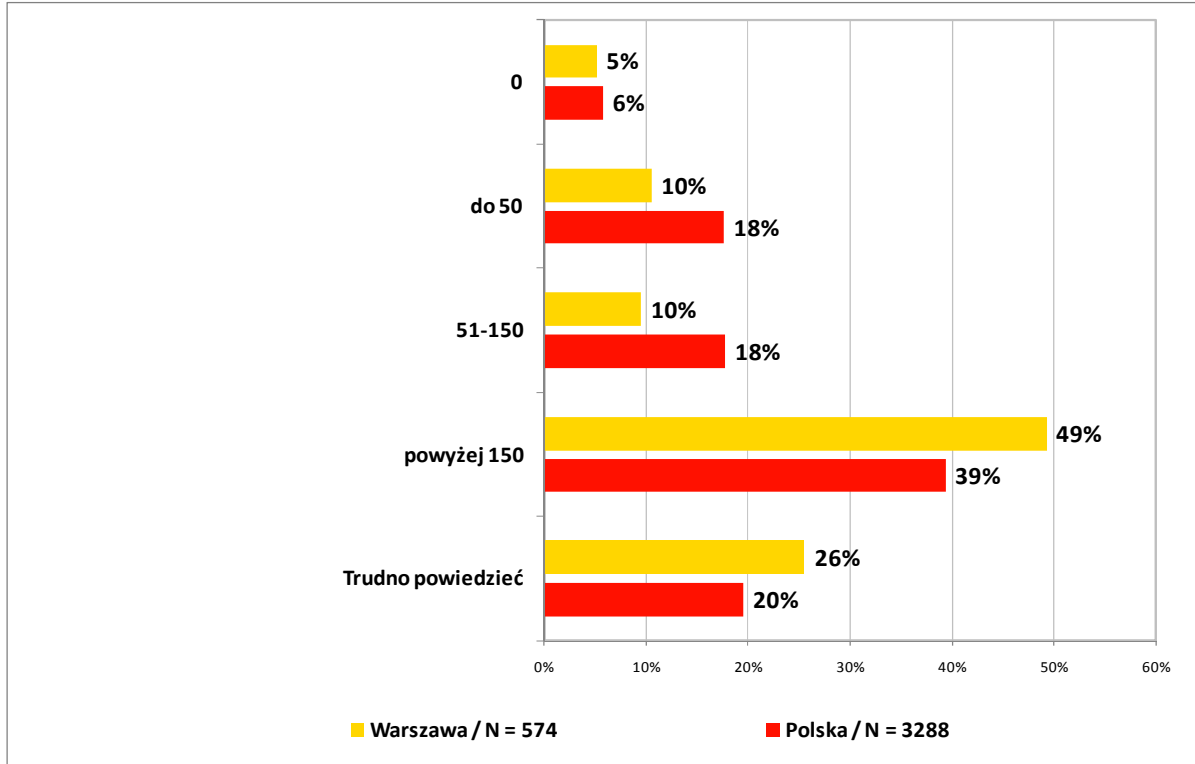

Podstawa procentowania: wszystkie badane organizacje
 Respondenci wskazywali wszystkie odpowiedzi odpowiadające ich sytuacji

Odbiorcy działań

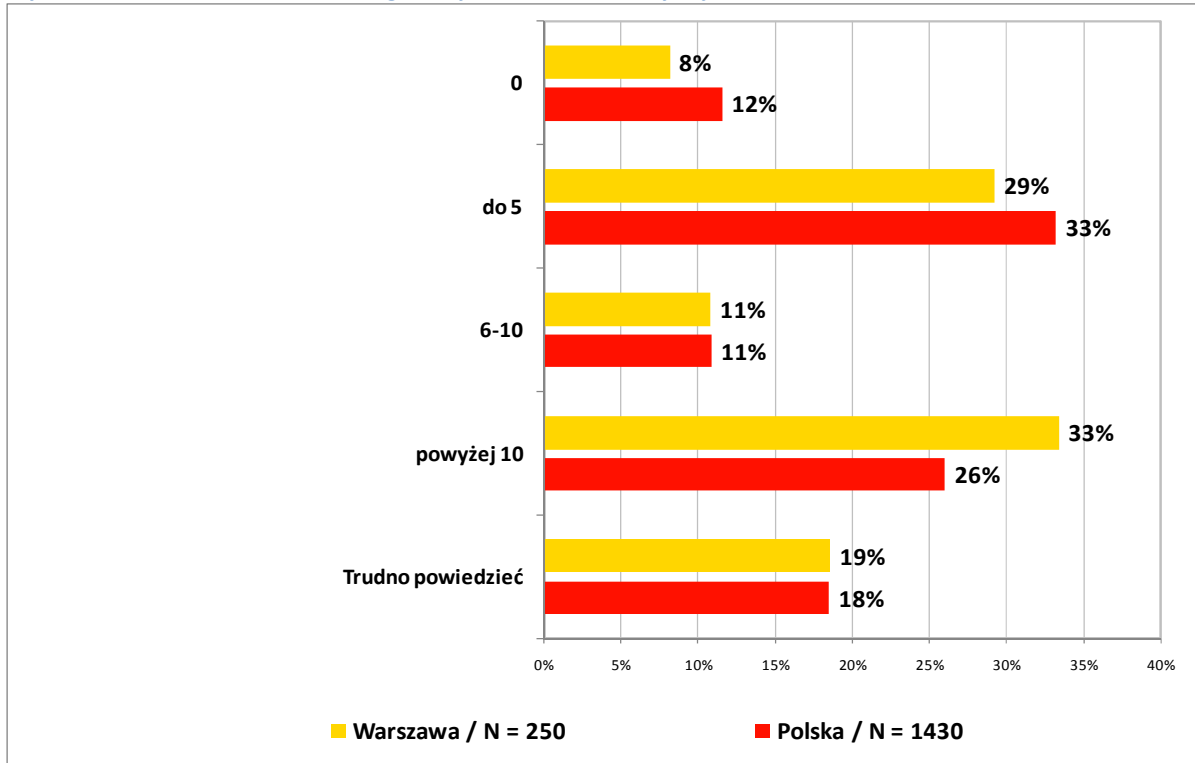
Działania organizacji warszawskich zdecydowanie częściej skierowane są do osób indywidualnych (89% tak definiuje swoich beneficjentów), niż do organizacji lub instytucji (35%). Dodatkowo 7% stowarzyszeń i fundacji twierdzi, że działa na rzecz innego rodzaju odbiorców (np. zwierząt). Proporcje te bardzo podobnie wyglądają w całej Polsce, różnicę widać jednak w liczbie odbiorców, jakim organizacje świadczyły usługi w roku 2009. Niemal połowa organizacji warszawskich działających na rzecz beneficjentów indywidualnych miała ich ponad 150, podczas gdy w całej Polsce taką liczbę podopiecznych deklarowało 39% organizacji. Co trzecia organizacja ze stolicy wspierająca instytucje i organizacje obejmowała swoimi działaniami ponad 10 podmiotów, w całej Polsce taką liczbę odbiorców instytucjonalnych deklarowało 26% organizacji.

Wykres 7. Liczba odbiorców działań organizacji w roku 2009 – osób indywidualnych

Podstawa procentowania: wszystkie organizacje działające na rzecz osób indywidualnych

Wykres 8. Liczba odbiorców działań organizacji w 2009 roku – instytucji

Podstawa procentowania: wszystkie organizacje działające na rzecz organizacji / instytucji

Część II.

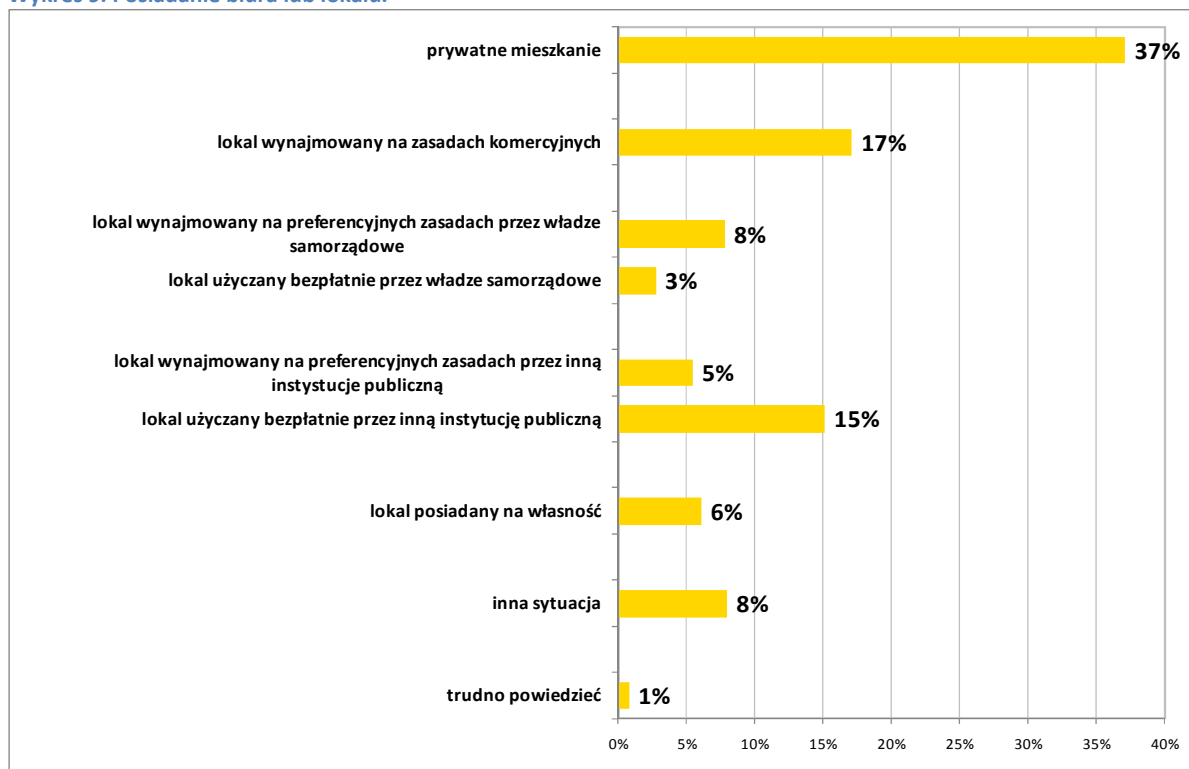
ZASOBY STOŁECZNEGO SEKTORA

W poprzedniej części opisano obszary aktywności warszawskich organizacji, przedstawiono podejmowane przez nie strategie i formy działań, podjęto także próbę oszacowania skali ich oddziaływań. Tłem dla tych analiz były wyniki badania kondycji III sektora w całym kraju. Szczególnie kwestia skali działań jest bezpośrednio związana z posiadanymi przez organizacje zasobami, a więc środkami, za pomocą których mogą działać i wpływać na rzeczywistość. Opisowi tego aspektu kondycji warszawskich organizacji (na tle całego polskiego III sektora) zostanie poświęcona ta część raportu. Przy czym pod hasłem „zasoby” rozumiemy zarówno środki finansowe i materialne (w tym nieruchomości – zarówno te, które organizacje posiadają na własność, jak i te, z których tylko korzystają), jak i zasoby ludzkie – członków, pracowników, wolontariuszy.

Lokal

Ponad jedna trzecia warszawskich organizacji (37%) ma swoją siedzibę w prywatnym mieszkaniu, pozostałe dysponują jakimś biurem lub lokalem. Blisko jedna trzecia organizacji (31%) korzysta z biura użyczonego bezpłatnie lub wynajętego na preferencyjnych zasadach przez instytucje publiczne: władze samorządowe (11%) lub inne instytucje (20%). Samorząd częściej udostępnia lokale poprzez ich preferencyjny wynajem (korzysta z niego 8% organizacji, podczas gdy tylko 3% rezyduje w lokalu użyczonym przez samorząd bezpłatnie), natomiast inne instytucje publiczne preferują bezpłatne użyczenie (korzysta z niego 15% organizacji, natomiast z preferencyjnego wynajmu od tych instytucji – 5%). Co szósta organizacja (17%) wynajmuje lokal na zasadach komercyjnych, natomiast wśród 8% wskazujących sytuacje „inne” stosunkowo często zdarza się bezpłatne użyczenie biura przez firmę lub osobę prywatną. Tylko 6% warszawskich organizacji posiada lokal na własność.

Wykres 9. Posiadanie biura lub lokalu.

Podstawa procentowania: wszystkie organizacje z badania warszawskiego, N=501

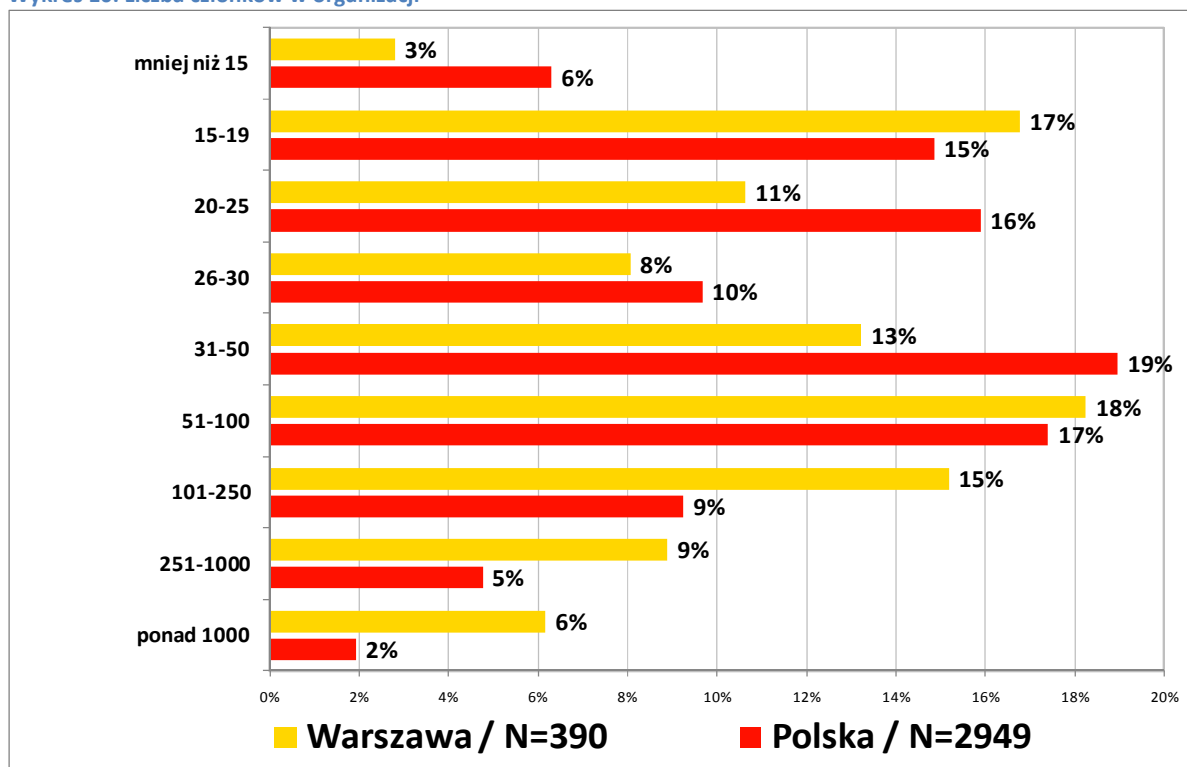
Jedna dziesiąta organizacji dysponujących lokalem korzysta jeszcze z innego/innych biura/biur w Warszawie. Niemal tyle samo (9% spośród dysponujących lokalem, czyli 6% wszystkich organizacji warszawskich) prowadzi na terenie stolicy jedną lub kilka wyspecjalizowanych placówek, w których świadczone są usługi na rzecz odbiorców działań organizacji.

Członkowie organizacji

Zagadnienie członkostwa dotyczy tylko stowarzyszeń, które zgodnie z obowiązującymi przepisami powoływane są przez co najmniej piętnastu członków. Dane od organizacji warszawskich pokazują, że ok. 3% z nich zrzesza mniej osób – co prawdopodobnie wynika z wypisania się części założycieli ze stowarzyszenia (w całej Polsce sytuacja taka ma miejsce

w ok. 6% badanych stowarzyszeń). Kolejne 36% organizacji zrzesza między 15 a 30 osób, a 15% ma ponad 250 członków. Warszawskie stowarzyszenia są stosunkowo duże: w całej Polsce mamy 41% tych skupiających między 15 a 30 osób i tylko 7% mających ponad 250 członków. Przeciętne stowarzyszenie z Warszawy ma członków 50, przeciętne stowarzyszenie z Polski – 35.

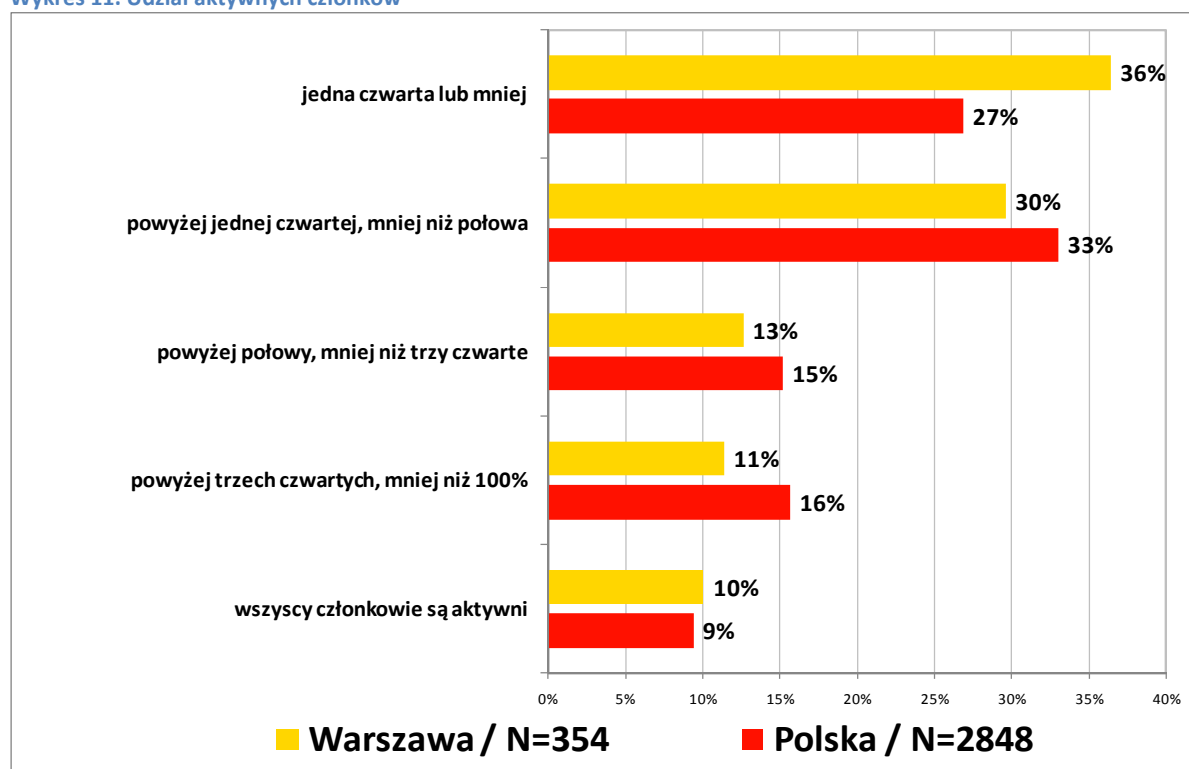
Wykres 10. Liczba członków w organizacji

Podstawa procentowania: organizacje zrzeszające członków

Nie oznacza to jednak, że aż tyle osób faktycznie angażuje się w działania organizacji. Z deklaracji przedstawicieli warszawskich organizacji wynika, że średnio ponad jedna trzecia to członkowie „wirtualni”: mimo formalnego członkostwa nie pojawiają się na zebraniach, nie płacą składek i praktycznie nie utrzymują kontaktów z organizacją. Jest to wynik podobny jak w badaniu ogólnopolskim, różnice możemy jednak zauważyć w odsetku członków aktywnie włączających się w życie organizacji: średnio w Warszawie jest on równy 45%, podczas gdy w całej Polsce jest wyższy i wynosi 50%. Na wykresie poniżej widzimy stosunkowo wysoką proporcję organizacji warszawskich (36%), w których aktywnych jest zaledwie jedna czwarta lub mniej wszystkich członków organizacji (w całej Polsce jest to tylko 27%).

Wykres 11. Udział aktywnych członków

Podstawa procentowania: organizacje posiadające członków, które podały szczegółowe informacje na temat ich liczby

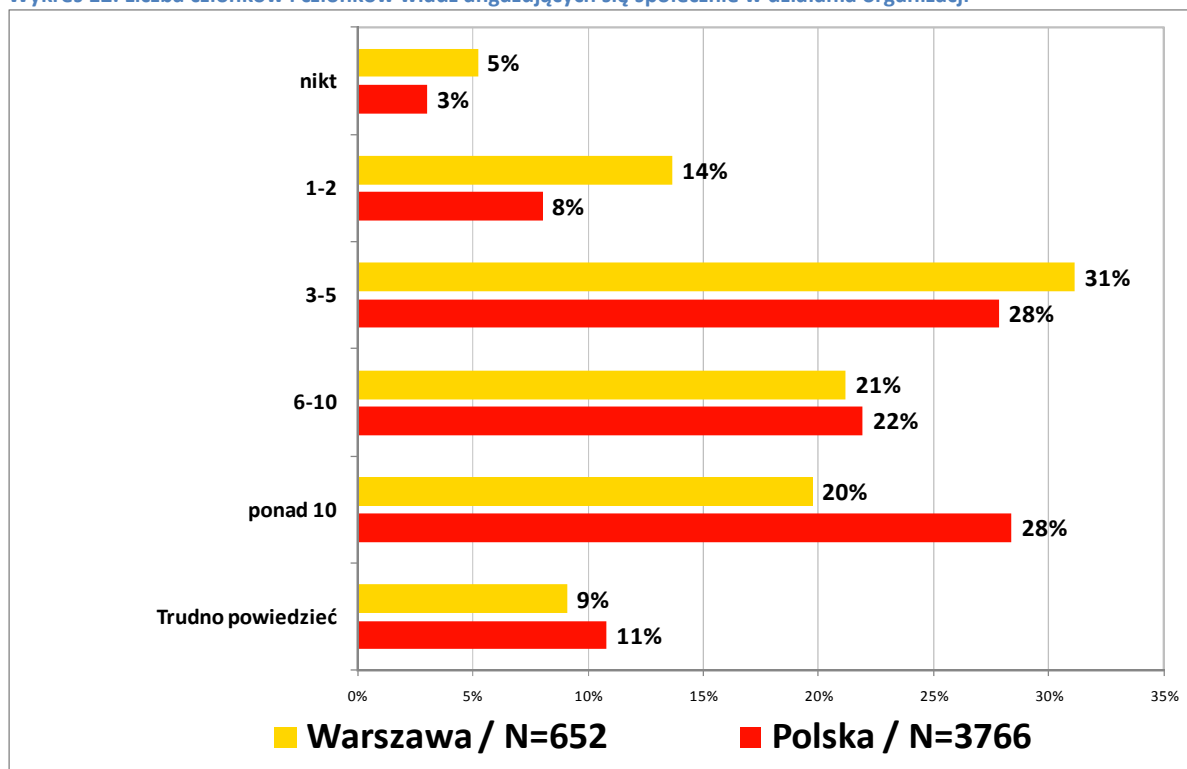
Jednocześnie notujemy pewne zmiany składu członkowskiego stowarzyszeń: do większości z nich (57%) w 2010 roku dołączyły nowe osoby i pomimo, że z 38% organizacji również jakieś osoby się wypisały, to łącznie bilans jest dodatni (podobnie wygląda to w całej Polsce). Jednocześnie warto zwrócić uwagę na stagnację dużej części warszawskich stowarzyszeń: do jednej trzeciej z nich nie zapisała się ani jedna osoba, zaś informacja o niewielkiej skali formalnej rezygnacji z członkostwa nie jest dużym pocieszeniem w kontekście wcześniejszych danych na temat bierności członków.

Spółeczna praca członków i władz organizacji

Choć organizacje warszawskie częściej niż te z mniejszych ośrodków korzystają z pomocy płatnych pracowników lub wręcz opierają swoje działania na osobach zatrudnionych (o czym więcej w rozdziale dotyczącym pracowników), to jednak duża część ciężaru pracy na rzecz stołecznych organizacji spada na barki ich członków i przedstawicieli ich władz.

Osoby takie nieodpłatnie pracują w 95% warszawskich organizacji (w całej Polsce analogiczny odsetek jest nieco wyższy – 97%). W połowie organizacji takich osób jest 5 lub więcej, a w co dziesiątej – co najmniej 21 osób. Są to wskaźniki nieco niższe niż w całej Polsce, które wynoszą odpowiednio 7 i 30 osób.

Wykres 12. Liczba członków i członków władz angażujących się społecznie w działania organizacji

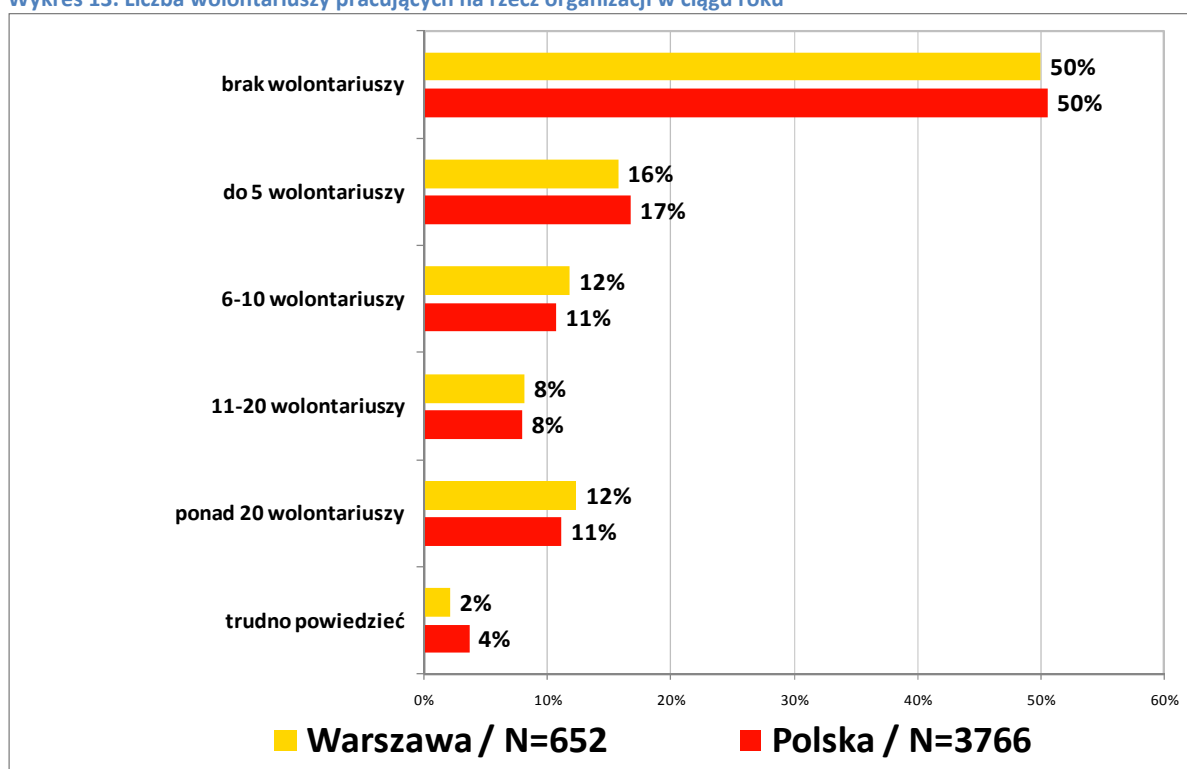
Podstawa procentowania: wszystkie badane organizacje

Jednak stołeczni działacze organizacji stosunkowo intensywnie angażują się w działania swoich fundacji i stowarzyszeń: w przeciętnej organizacji łącznie przepracowują 50 godzin miesięcznie, podczas gdy w całej Polsce wskaźnik ten jest równy 42 godziny.

Wolontariusze

Obok członków i władz organizacji, w działania polskich stowarzyszeń i fundacji angażują się także osoby do nich nienależące, ale decydujące się nieodpłatnie wspierać ich działalność – wolontariusze zewnętrzni. Zainteresowanie wsparciem takich osób jest wśród stołecznych organizacji na takim samym poziomie jak wśród wszystkich organizacji działających w Polsce: z pomocy wolontariuszy korzysta dokładnie połowa z nich. Organizacje warszawskie nie wyróżniają się też jeśli chodzi o liczbę zaangażowanych wolontariuszy: przeciętnie w działania angażuje się 10 wolontariuszy, z tego 5 jest ściślej związanych z organizacją.

Wykres 13. Liczba wolontariuszy pracujących na rzecz organizacji w ciągu roku

Podstawa procentowania: wszystkie badane organizacje

Dobłą miarą podsumowującą zarówno liczbę wolontariuszy, jak i stopień ich zaangażowania, jest liczba godzin poświęcana przez nich łącznie na rzecz organizacji. Wprawdzie prawie jedna trzecia ankietowanych w badaniu ogólnopolskim i prawie jedna czwarta respondentów z badania warszawskiego nie była w stanie podać takich wyliczeń, jednak można przedstawić pewne szacunki bazując na deklaracjach pozostałych. Na ich podstawie możemy stwierdzić, że wolontariusze w organizacjach stołecznych angażują się w większym stopniu niż przeciętnie wygląda to w reszcie kraju: w przeciętnej organizacji współpracującej

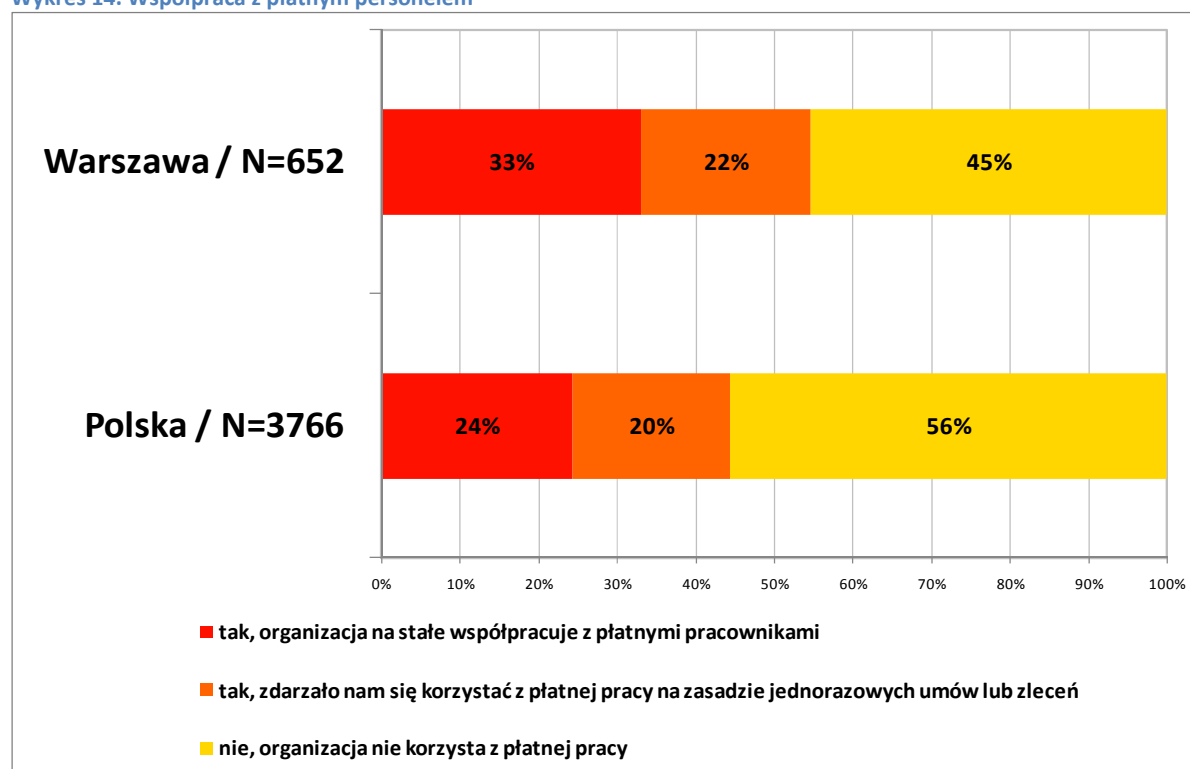
z wolontariuszami łącznie poświęcają oni miesięcznie 40 godzin na pracę społeczną, podczas gdy w całej Polsce wskaźnik ten jest na poziomie 22 godzin.

Płatni pracownicy

Warszawskie organizacje nie opierają się wyłącznie na pracy społecznej – korzystają z zaangażowania płatnych pracowników w znacznie większym stopniu niż stowarzyszenia i fundacje z mniejszych ośrodków.

W całej Polsce 56% organizacji opiera się wyłącznie na pracy społecznej, 20% wspiera się dodatkowo osobami opłacanymi za jednorazowe umowy lub zlecenia, a 24% na stałe współpracuje z płatnymi pracownikami. Natomiast w Warszawie 22% korzysta z płatnej pracy na zasadzie jednorazowych zleceń, a aż 33% na stałe zatrudnia pracowników.

Wykres 14. Współpraca z płatnym personelem

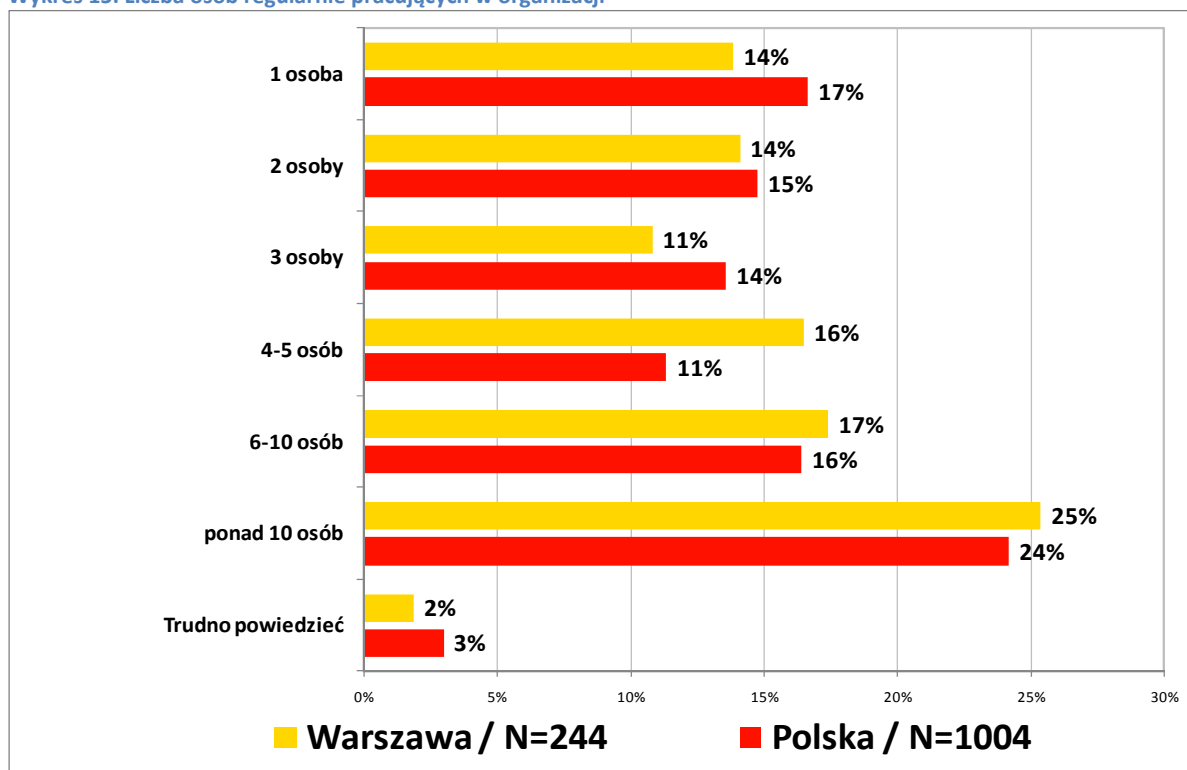

Podstawa procentowania: wszystkie badane organizacje

Stołeczne stowarzyszenia i fundacje nie tylko częściej decydują się na zatrudnienie pracowników, ale też współpracują z nimi na większą skalę: 59% spośród organizacji zatrudniających pracowników na stałe (a więc 20% wszystkich warszawskich organizacji)

zatrudnia ponad 3 osoby. Dla porównania, w skali ogólnopolskiej takie organizacje stanowią 52% zatrudniających na stałe, czyli tylko 12% wszystkich stowarzyszeń i fundacji.

Wykres 15. Liczba osób regularnie pracujących w organizacji

Podstawa procentowania: organizacje zatrudniające na stałe pracowników

Mówiąc o pracownikach mamy na myśli osoby, niezależnie od czasowego wymiaru ich pracy; gdy przeliczymy ją na etaty (praca w wymiarze 40 godzin tygodniowo), okazuje się, że w połowie warszawskich organizacji współpracujących regularnie z płatnym personelem, praca ich przekłada się na nie więcej niż 3 „pełne etaty” (dla danych ogólnopolskich: 2), natomiast w 10% tych organizacji liczba tak obliczonych etatów przekracza 20 (dla danych ogólnopolskich: 15). Odnosząc te dane do całego polskiego sektora pozarządowego (przypomnijmy, że większość organizacji nie współpracuje na stałe z żadnymi pracownikami) widzimy, że w oparciu o ponad 5 pełnych etatów działa 9% organizacji w Warszawie i tylko 6% w Polsce.

Trzeba wyraźnie podkreślić, że pisząc wyżej o „etatach” skupiamy się wyłącznie na wymiarze czasowym zatrudnionych osób, a nie na formie zatrudnienia. Tymczasem w większości organizacji przynajmniej część z pracowników związana jest z organizacjami umowami innego typu. Biorąc pod uwagę nienajlepszą sytuację finansową wielu organizacji

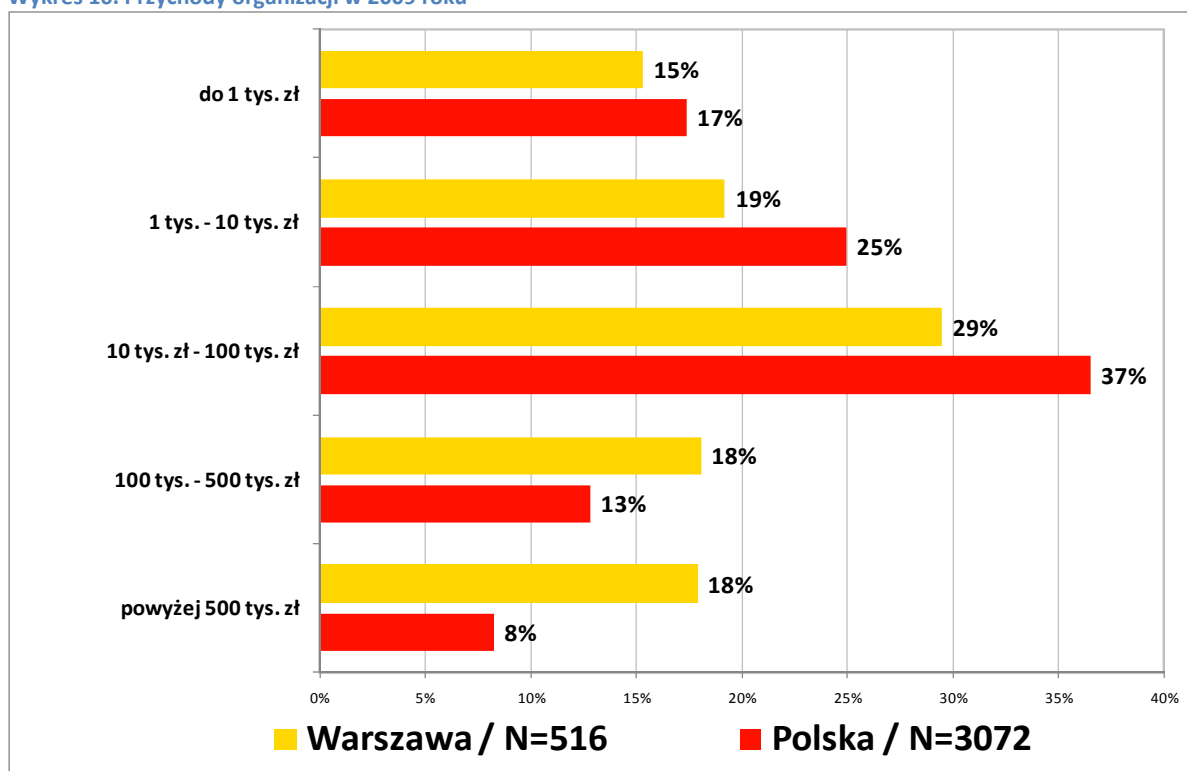
(szczegółowo opisujemy ją w dalszej części rozdziału) nietrudno się domyśleć, że preferują one elastyczne formy zatrudnienia. W co czwartej warszawskiej organizacji (26%) zatrudniającej płatny personel nikt nie jest „na etacie”, choć jednocześnie w 43% organizacji etat mają wszyscy pracownicy; przeciętnie osoby będące zatrudnione na umowę o pracę stanowią 59% stałego personelu.

Sposób działania trzeciego sektora (działania akcyjne lub projektowe), a także niewielkie zasoby finansowe powodują, że wiele zadań wykonywanych jest na podstawie jednorazowych umów lub zleceń, nie zaś w formie stałej współpracy z płatnymi pracownikami. Potwierdzają to wyniki badania: taka formę współpracy (przy jednoczesnym braku stałych współpracowników) wykorzystuje 22% warszawskich organizacji. Dodatkowo jednorazowe umowy stosuje też duża część z owych 33% organizacji współpracujących z płatnym personelem na stałe.

Przychody organizacji

Sektor stołeczny wyraźnie wyróżnia się na tle całej Polski pod względem sytuacji finansowej. Przeciętna warszawska organizacja pozarządowa dysponuje rocznym budżetem¹ wysokości 45 tys. zł, podczas gdy przeciętna polska organizacja ma do dyspozycji ponad dwa razy mniej: 20 tys. zł. Roczne przychody przekraczające 100 tys. zł deklaruje 36% organizacji warszawskich i tylko 21% organizacji z całej Polski.

Wykres 16. Przychody organizacji w 2009 roku

Podstawa procentowania: wszystkie organizacje powstałe przed 2010 rokiem, które podały swoje roczne przychody (pytania dotyczyły budżetu w 2009 roku, tak więc z założenia nie były zadawane organizacjom powstałym po roku 2009)

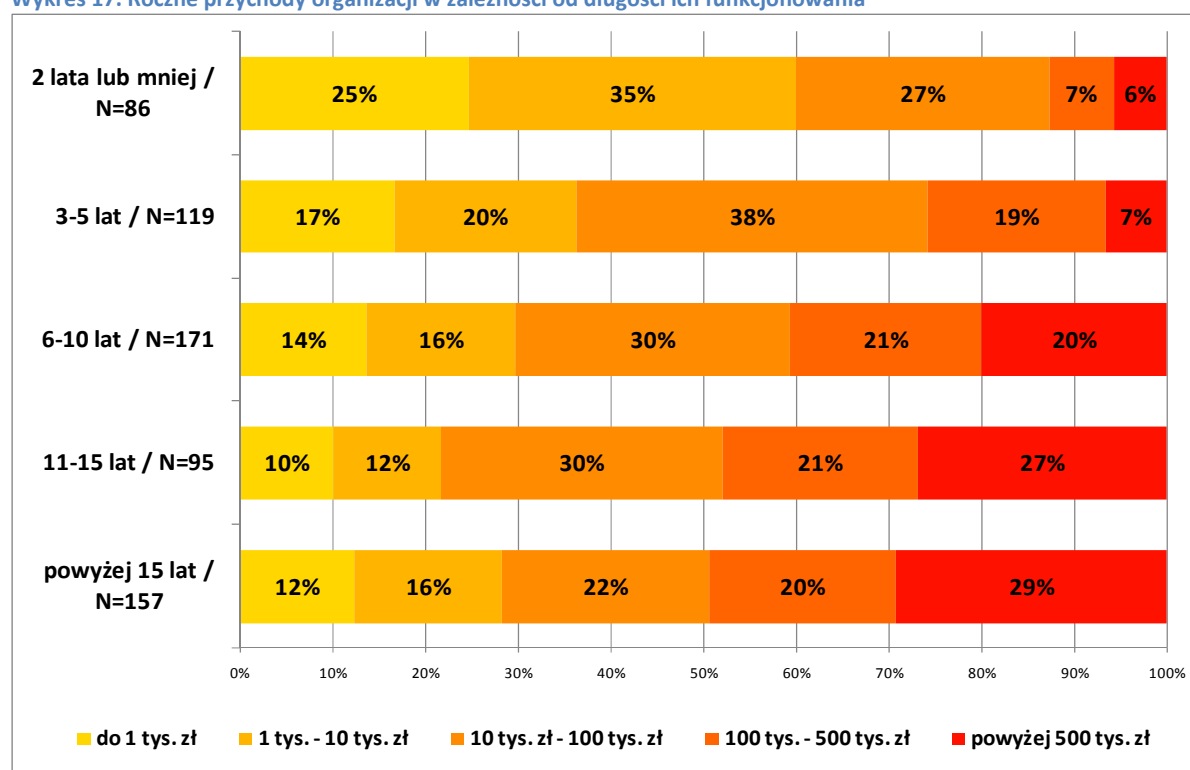
Zamożność warszawskiego sektora jest m.in. konsekwencją ulokowania w stolicy dużej liczby stowarzyszeń i fundacji działających w skali całego kraju. Przypomnijmy, że w Warszawie jest blisko dwa razy więcej niż w całej Polsce organizacji deklarujących działania na terenie całego

¹ Dane finansowe dotyczą przychodów organizacji w 2009 roku.

kraju lub w skali ponadnarodowej (odpowiednio 71% i 37%). A tymczasem skala działania i wielkość rocznego budżetu są ze sobą ściśle powiązane: przeciętna polska organizacja działająca lokalnie ma roczne przychody rzędu 10 tys. zł, natomiast ogólnopolska – 30 tys. zł.

Jednocześnie warto podkreślić zróżnicowanie warszawskiego sektora związane m.in. z profilem działania organizacji i jej wiekiem. Ponad jedna czwarta (28%) organizacji zajmujących się edukacją i wychowaniem dysponuje budżetem przekraczającym pół miliona złotych rocznie, natomiast spośród organizacji zajmujących się kulturą i sztuką tak zamożnych jest tylko 8% organizacji. Wyraźnie widać też polepszanie sytuacji finansowej organizacji wraz z długością jej funkcjonowania (co zapewne częściowo jest konsekwencją likwidacji organizacji niebędących w stanie się utrzymać). Tylko 6% organizacji powstałych po 2004 i aż 29% tych powstałych przed rokiem 1995 dysponuje rocznie ponad pół miliona złotych.

Wykres 17. Roczne przychody organizacji w zależności od długości ich funkcjonowania

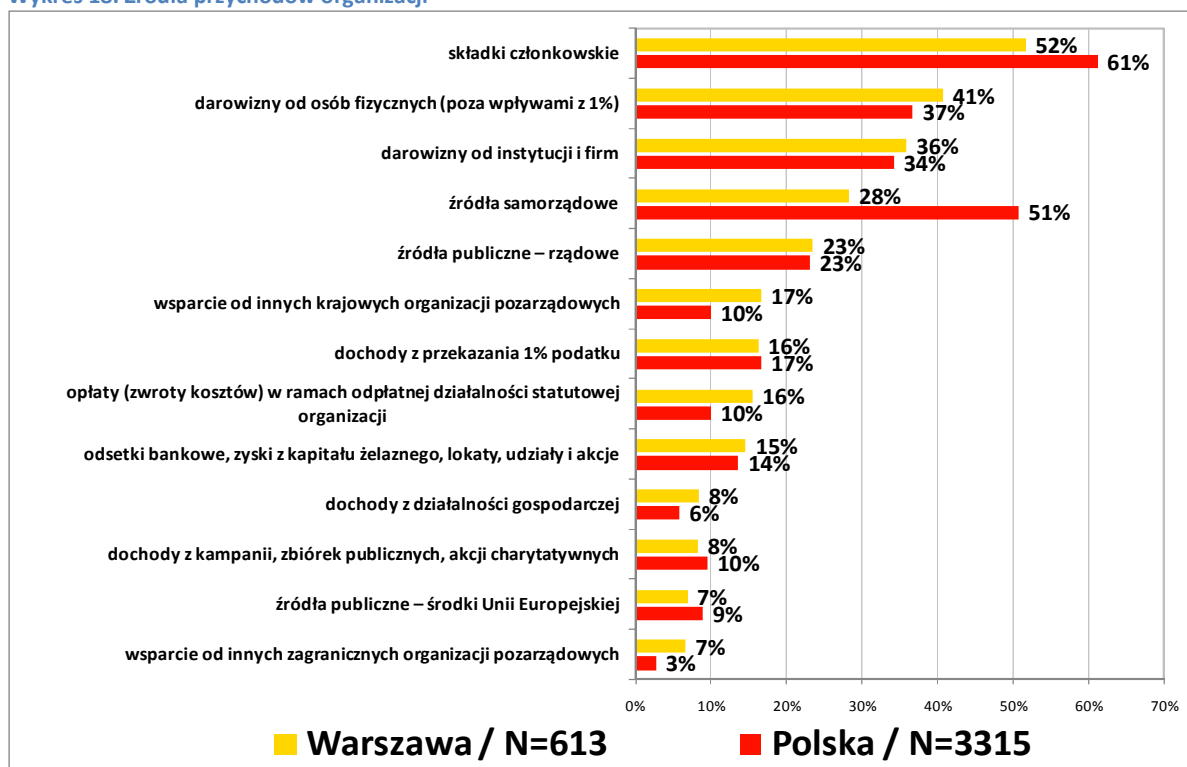

Podstawa procentowania: wszystkie organizacje powstałe przed 2010 rokiem, które podały swoje roczne przychody

Źródła przychodów

Organizacje stołeczne różnią się od tych z mniejszych ośrodków nie tylko wielkością przychodów, ale i ich źródłami. Przede wszystkim znacznie rzadziej korzystają z dotacji samorządowych (28%), będących w Polsce drugim co do powszechności źródłem przychodów, wykorzystywanym przez połowę organizacji (51%). Rzadziej też uzyskują środki ze składek członkowskich (52% w porównaniu do 61% w całej Polsce – różnica ta wynika po części z większego odsetka fundacji w stołecznym sektorze pozarządowym), jednak źródło to jest wskazywane przez działaczy organizacji najczęściej. Jednocześnie stołeczne NGO częściej niż organizacje w całym sektorze korzystały w 2009 roku z regrantingu: wsparcia od innych krajowych organizacji pozarządowych (odpowiednio 17% i 10%) oraz wsparcia od organizacji zagranicznych (odpowiednio 7% i 3%). Częstsze jest też wykorzystywanie darowizn (wsparcie od osób prywatnych lub firm/institucji otrzymało w 2009 roku 53% organizacji w Warszawie i 49% w całej Polsce), a także opłat uzyskiwanych w ramach działalności odpłatnej statutowej i gospodarczej. Popularność prowadzenia takiej działalności jest tematem następnego podrozdziału tego opracowania.

Wykres 18. Źródła przychodów organizacji

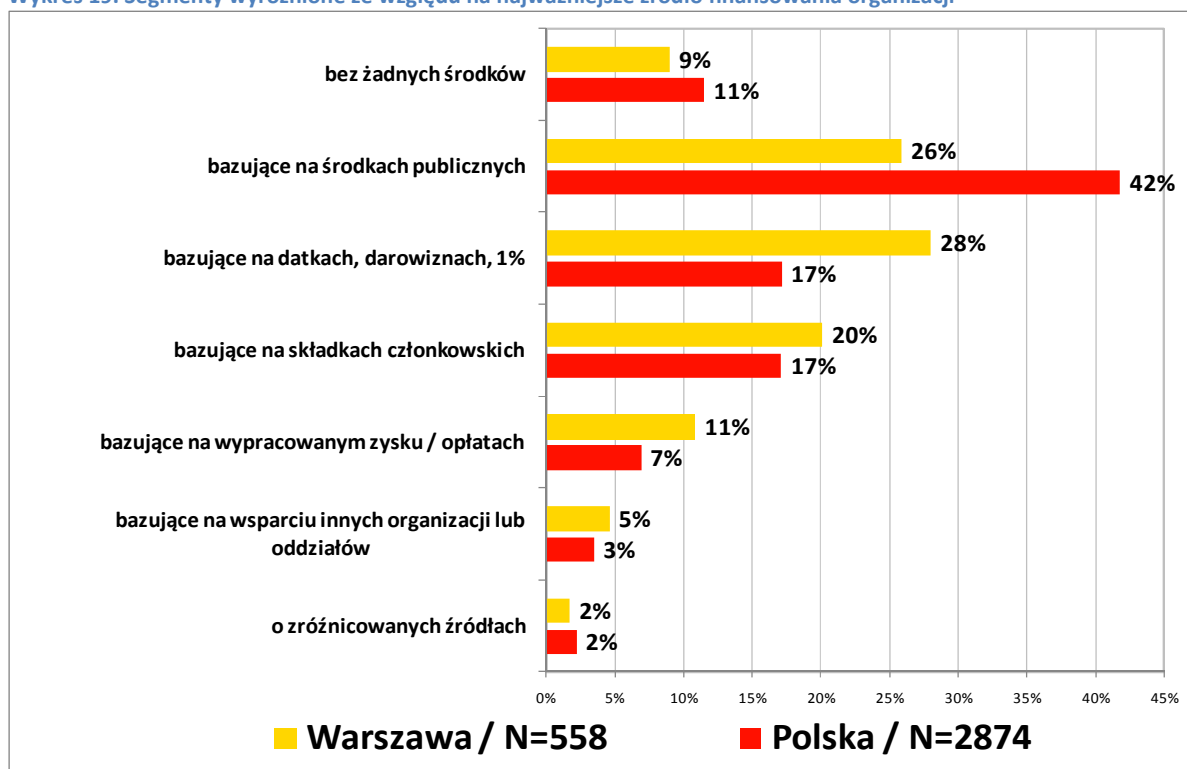

Podstawa procentowania: wszystkie organizacje powstałe przed 2010 rokiem, które podały swoje źródła finansowania

Respondenci wskazywali wszystkie odpowiedzi odpowiadające ich sytuacji

Czym innym jest jednak powszechność wykorzystania źródeł, a czym innym znaczenie tych źródeł dla funkcjonowania organizacji. Gdy podzielimy organizacje ze względu na najważniejszą pozycję w ich budżecie, widzimy znaczące różnice między specyfiką stołecznego i ogólnopolskiego sektora pozarządowego. W Polsce najliczniejszy segment, skupiający ponad dwie piąte wszystkich organizacji stanowią te bazujące przede wszystkim na środkach publicznych – samorządowych, rządowych lub zagranicznych (nie oznacza to, że nie mają one innych źródeł dochodu, jednak ze źródeł publicznych uzyskują więcej niż z jakichkolwiek innych źródeł). W Warszawie natomiast segment ten skupia zaledwie 26% organizacji, na pierwszym miejscu zaś znalazł się segment organizacji bazujących na środkach uzyskiwanych od instytucji, firm i osób prywatnych (wpłacanych czy to w formie darowizn, czy zbiórek publicznych, czy odpisów podatkowych w ramach mechanizmu 1%).

Wykres 19. Segmenty wyróżnione ze względu na najważniejsze źródło finansowania organizacji

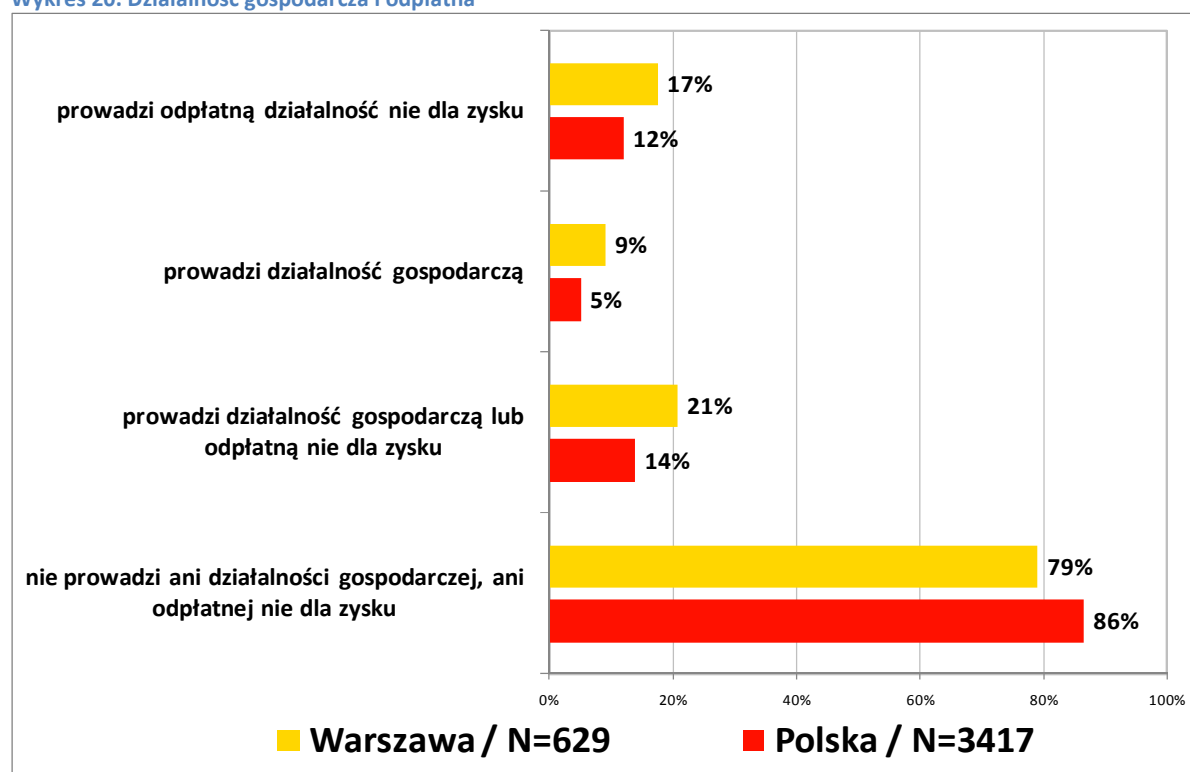
Podstawa procentowania: wszystkie organizacje powstałe przed 2010 rokiem, które podały udział środków z poszczególnych źródeł w całości przychodów organizacji

Działalność gospodarcza

Organizacje pozarządowe mogą prowadzić działalność ekonomiczną, pod warunkiem, że zyski z niej będą przeznaczone na działania statutowe. Jest to dobry, choć nie zawsze łatwy, sposób na uniezależnienie się od sponsorów lub źródeł publicznych. Decydując się na prowadzenie tego typu działalności, organizacje mogą wybrać między działalnością gospodarczą a odpłatną nie dla zysku.

Oba te typy działalności są wśród stołecznych organizacji wykorzystywane częściej niż w innych miejscach Polski: odpłatną działalność nie dla zysku prowadzi 17% stołecznych organizacji (o pięć punktów procentowych więcej niż w całej Polsce), zaś działalność gospodarczą – 9% (o cztery punkty więcej).

Wykres 20. Działalność gospodarcza i odpłatna

Podstawa procentowania: wszystkie organizacje powstałe przed 2010 rokiem

Aktywności podejmowane w ramach tych działań to przede wszystkim działalność szkoleniowa, wydawnicza, organizacja i obsługa imprez oraz działalność usługowo-handlowa. Odpowiedzi przedstawicieli organizacji pokazują, że w większości przypadków nie są to działania istotne z punktu widzenia finansów organizacji: 65% prowadzących działalność gospodarczą organizacji warszawskich (i 60% organizacji z całego kraju) nie odniosło z tego

tytułu ani znaczącego zysku, ani nie poniosło znaczącej straty, a zaledwie 22% (28% w całej Polsce) odniosło znaczący zysk (przekraczający 10% ogółu przychodów organizacji).

Jednak wyniki te nie zniechęcają organizacji: 57% prowadzących działalność gospodarczą planuje utrzymać ją na podobnym poziomie, natomiast 37% planuje ją rozwijać; praktycznie nie ma organizacji, które chcą zmniejszyć jej skalę lub całkowicie zawiesić. Warto jednak zwrócić uwagę, że na tle Polski widoczny jest mniejszy entuzjazm do rozwijania działalności: w badaniu ogólnopolskim aż 51% organizacji deklarowało dalszy rozwój, a tylko 40% planowało utrzymać działalność na podobnym poziomie. Tej specyfiki Warszawy nie widać jeśli chodzi o plany dotyczące działalności odpłatnej: zarówno w stolicy, jak i w całej Polsce dwie na pięć organizacji prowadzących tę działalność pragnie ją rozwijać, a około połowa – utrzymywać na podobnym poziomie.

Z kolei spośród stołecznych organizacji nieprowadzących obecnie działalności gospodarczej 8% planuje jej rozpoczęcie (a 9% rozważa taką opcję), natomiast spośród tych nieprowadzących działalności odpłatnej 7% planuje jej rozpoczęcie (a 8% rozważa).

Na koniec warto zauważyć, że choć w sumie tylko 21% stołecznych NGO prowadzi działalność gospodarczą lub odpłatną, jednak nie znaczy to, iż reszta nie prowadzi żadnej formy działalności ekonomicznej. Organizacje pytane też były o pobieranie jakichkolwiek opłat (choćby symbolicznych lub mających charakter zwrotu kosztów) za oferowane produkty lub usługi; w tej sytuacji twierdzącą odpowiedź uzyskano od 35% organizacji warszawskich i 29% organizacji polskich.

Wykorzystanie funduszy europejskich

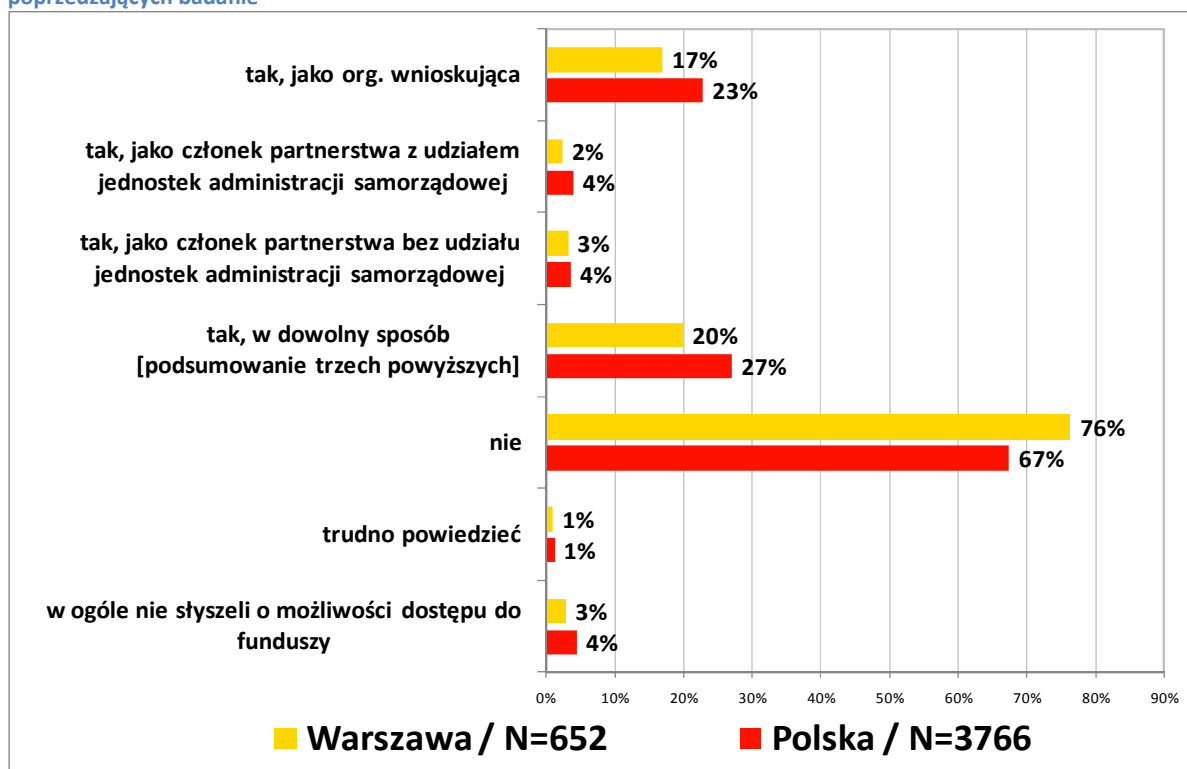
W latach 2009-2010 o fundusze europejskie aplikowała co piąta stołeczna organizacja (21%), z czego połowa (52%) uzyskała finansowanie. Warto zaznaczyć, że poziom zainteresowania środkami unijnymi był w 2009 roku w Warszawie niższy niż w innych miejscowościach – dla porównania w pozostałych obecnych lub byłych miastach wojewódzkich odsetek organizacji starających się o środki europejskie był na poziomie 29%, w mniejszych miastach – 24%, zaś na terenach wiejskich – aż 32%. Różnice te mogą mieć kilka przyczyn. Po pierwsze, w obecnym okresie programowania stosunkowo duże środki kierowane są do programów

regionalnych (z których korzystają organizacje z mniejszych ośrodków). Po drugie, warto pamiętać, że w Warszawie zarejestrowanych jest ponad 9 tysięcy organizacji, co stanowi ponad jedną dziesiątą wszystkich organizacji w Polsce. W tej sytuacji nawet niewielki odsetek organizacji aplikujących o środki przekłada się na dużą ich bezwzględną liczbę.

Trzeba też podkreślić, że kwoty, o jakie aplikują organizacje warszawskie są relatywnie duże.

Wspólne składanie wniosku z innymi partnerami nie jest częstą praktyką – najczęściej organizacje składały wnioski indywidualnie (17% organizacji warszawskich i 23% organizacji ogólnopolskich). Warto też zauważyć, że istnieją pojedyncze organizacje (3% w Warszawie, 4% w całej Polsce), które w ogóle nie słyszały o możliwości dostępu do funduszy.

Wykres 21. Starania o pozyskanie dofinansowania z funduszy strukturalnych lub programów europejskich w ciągu 2 lat poprzedzających badanie

Podstawa procentowania: wszystkie badane organizacje

Respondenci wskazywali wszystkie pasujące odpowiedzi (np. możliwa jest sytuacja, że organizacja aplikowała zarówno indywidualnie, jak i jako członek partnerstwa)

Największym zainteresowaniem cieszył się Program Operacyjny Kapitał Ludzki (POKL), do którego aplikowała ponad połowa organizacji (52% w Warszawie, 54% w Polsce) starających się o fundusze. Również w ramach POKL najwięcej organizacji uzyskało finansowanie (odpowiednio 41% i 43%).

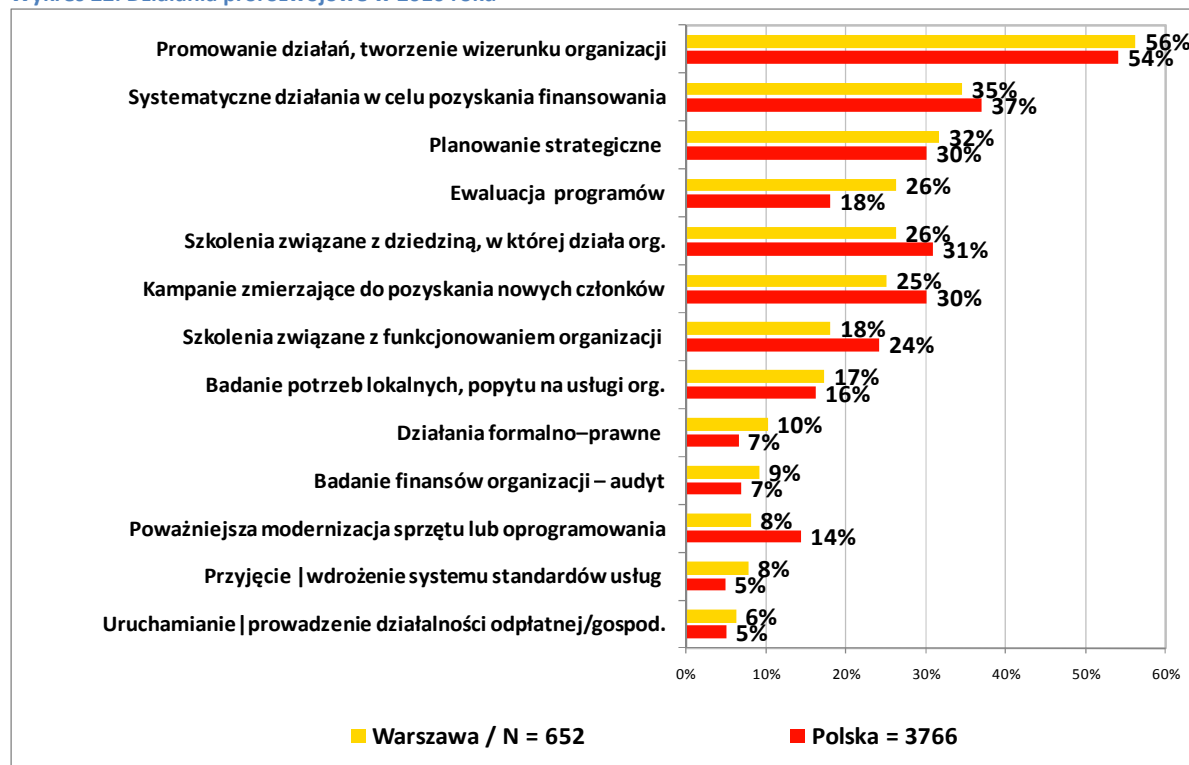
Na koniec warto podkreślić, że tylko 26% stołecznych organizacji uważa, że ich wiedza na temat możliwości dostępu do funduszy europejskich jest wystarczająca (w całej Polsce odsetek ten jest wyższy – 34%). 46% organizacji deklaruje, że wie co nieco, ale nie jest to wiedza wystarczająca, zaś 23% nie wie na ten temat praktycznie nic. Jak już wyżej wspomniano, zdarzają się też pojedyncze organizacje, które w ogóle na ten temat nic nie słyszały.

Część III. ZARZĄDZANIE

Działania prorozwojowe

Badane organizacje zostały zapytane o to, czy w ciągu ostatniego roku podejmowały działania służące usprawnieniu efektywności działania lub podniesieniu jakości usług. Spośród trzynastu różnych działań organizacje stołeczne (a także te działające na terenie całego kraju) najczęściej deklarowały aktywność w obszarze „promocji i tworzenia wizerunku” (odpowiednio 56% i 54%), „systematycznych działań związanych z poszukiwaniem środków” (35% i 37%) oraz „planowania strategicznego” (32% i 30%). W Warszawie częściej niż w całej Polsce organizacje prowadziły ewaluację działań (26%, w całym kraju 18%), rzadziej za to uczestniczyły w szkoleniach związanych ze specyficzną dziedziną, w jakiej działa organizacja (26%, w całym kraju 31%) oraz szkoleniach związanych z funkcjonowaniem organizacji (18%, w całym kraju 24%), rzadziej też podejmowały działania na rzecz pozyskania nowych członków (25%, w Polsce 30%).

Wykres 22. Działania prorozwojowe w 2010 roku

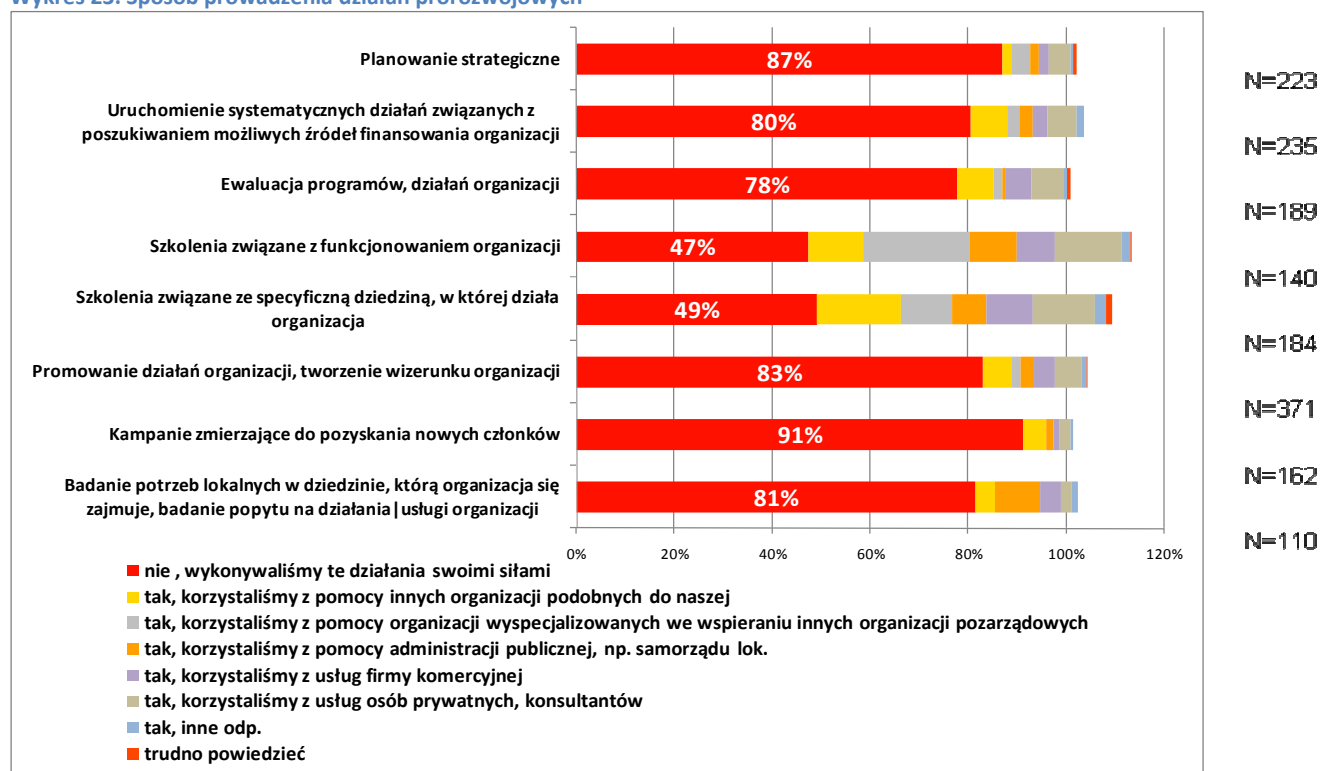

Podstawa procentowania: wszystkie badane organizacje
Respondenci wskazywali wszystkie odpowiedzi odpowiadające ich sytuacji

Dodatkowo organizacje pytane były o to, w jaki sposób prowadziły ww. działania – czy korzystały przy ich wdrażaniu z pomocy zewnętrznej, czy raczej bazowały na własnych zasobach i wykonywały je własnymi siłami. Jak widać na wykresie 23., ponad $\frac{3}{4}$ organizacji warszawskich prowadziło większość podejmowanych w ostatnim roku działań prorozwojowych samodzielnie. Tylko w przypadku szkoleń mniej więcej połowa organizacji korzystała z pomocy zewnętrznej – najczęściej udzielały jej organizacje wyspecjalizowane we wspieraniu innych organizacji pozarządowych (ich udział jest szczególnie widoczny przy organizowaniu szkoleń związanych z funkcjonowaniem organizacji), prywatni konsultanci, inne organizacje działające w podobnym obszarze (ich rola znacząca przede wszystkim przy szkoleniach związanych ze specyficzną dziedziną, w której działa organizacja). Rzadziej korzystały organizacje z pomocy administracji publicznej oraz firm komercyjnych.

Mały odsetek organizacji, które posiłkują się zewnętrznym wsparciem przy podejmowaniu takich działań jak planowanie strategiczne, ewaluacja programów czy badanie potrzeb może być związane z małą świadomością organizacji, że przy ich prowadzeniu bardzo przydatne jest spojrzenie i pomoc osób z zewnątrz, ale przede wszystkim jest wynikiem ograniczonej oferty usług dostosowanych do potrzeb i specyfiki III sektora (zarówno pod względem merytorycznej zawartości, jak i ceny).

Wykres 23. Sposób prowadzenia działań prorozwojowych²

Podstawa procentowania: wszystkie organizacje prowadzące dane działania

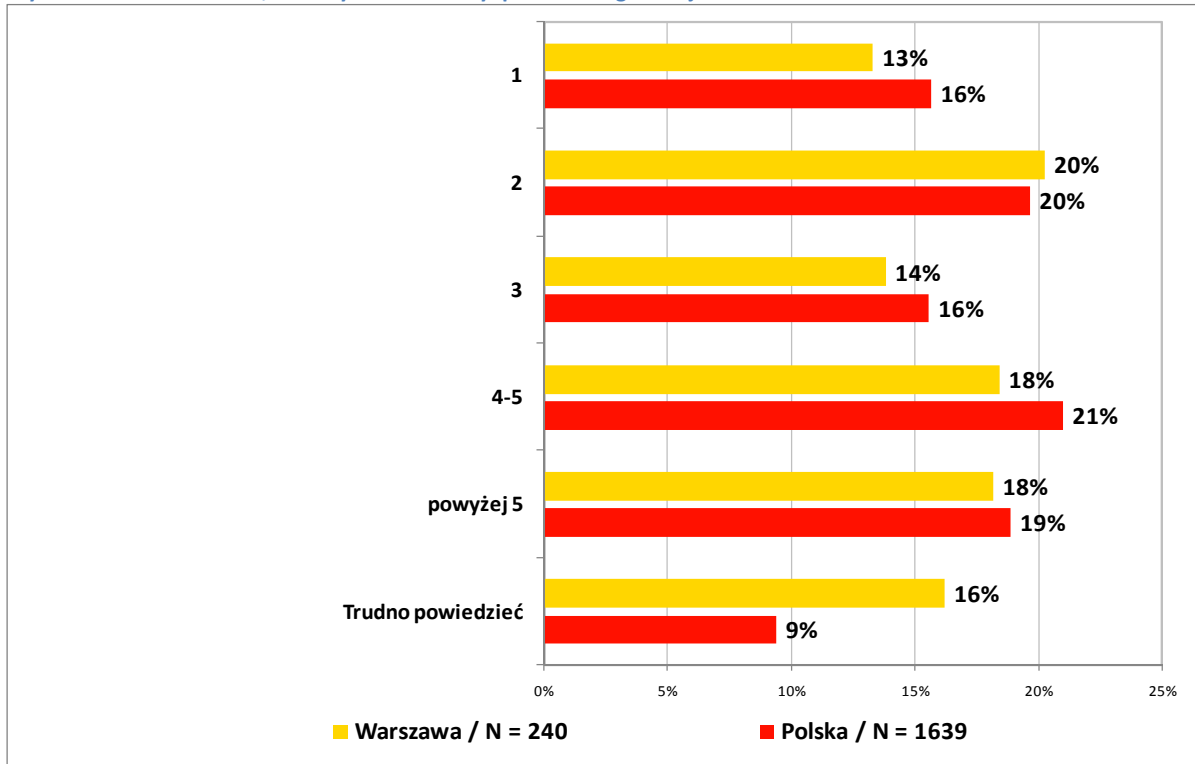
Dla każdego prowadzonego działania organizacje wskazywały wszystkie podmioty, od których uzyskały pomoc

Szkolenia

Niemal co piąta (18%) organizacja warszawska uczestniczyła w ostatnim roku w szkoleniach związanych z funkcjonowaniem organizacji pozarządowych, co czwarta (26%) edukowała się w dziedzinie, w której prowadzi działania, zaś w jednym lub drugim typie szkoleń uczestniczyło w sumie 36% stołecznych organizacji. Połowa z nich uczestniczyła w ciągu 12 miesięcy w nie więcej niż trzech szkoleniach, ale niemal co piąta (18%) brała w tym czasie udział więcej niż pięciu (por. wykres 24.). Największa różnica, jaką można zaobserwować między Warszawą a całą Polską, związana jest ze znacznie większym udziałem odpowiedzi „trudno powiedzieć” w odpowiedziach stołecznych organizacji i stowarzyszeń – być może, ale to hipoteza, częściej wybierały tę opcję organizacje, które w szkoleniach uczestniczyły na tyle często, że w momencie badania nie były w stanie odtworzyć dokładnej ich liczby – z powodu rozbudowanej struktury organizacji lub większej dostępności szkoleń w stolicy.

² Na wykresie nie uwzględniono tych działań prorozwojowych, które podejmowane były przez mniej niż 15% organizacji warszawskich.

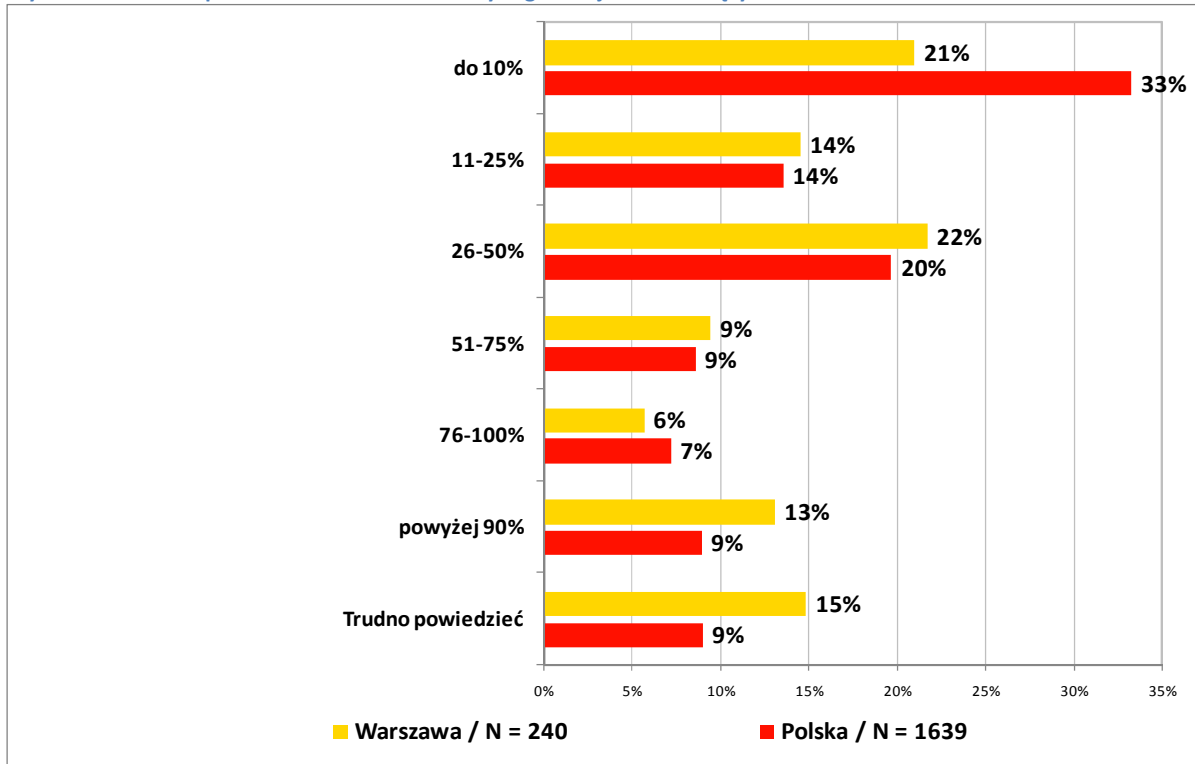
Wykres 24. Liczba szkoleń, w których uczestniczył personel organizacji

Podstawa procentowania: wszystkie organizacje uczestniczące w szkoleniach w ciągu roku poprzedzającego badanie

Siłą rzeczy w większości organizacji w szkoleniach nie uczestniczył cały zespół organizacji. W 35% warszawskich organizacji korzystających w ostatnim roku ze szkoleń uczestniczyło w nich nie więcej niż jedna czwarta osób pracujących na jej rzecz (w całym kraju było to 47%). Jednocześnie w 28% stołecznych stowarzyszeń i fundacji, które się w 2010 roku szkoliły, szkolenie przeszła więcej niż połowa zaangażowanego w działania organizacji zespołu (w całym kraju 25%). Podobnie jak w przypadku informacji o liczbie odbytych szkoleń, organizacje warszawskie znacząco częściej nie są w stanie podać danych o procencie osób w nich uczestniczących.

Wykres 25. Procent pracowników i wolontariuszy organizacji uczestniczących w szkoleniach

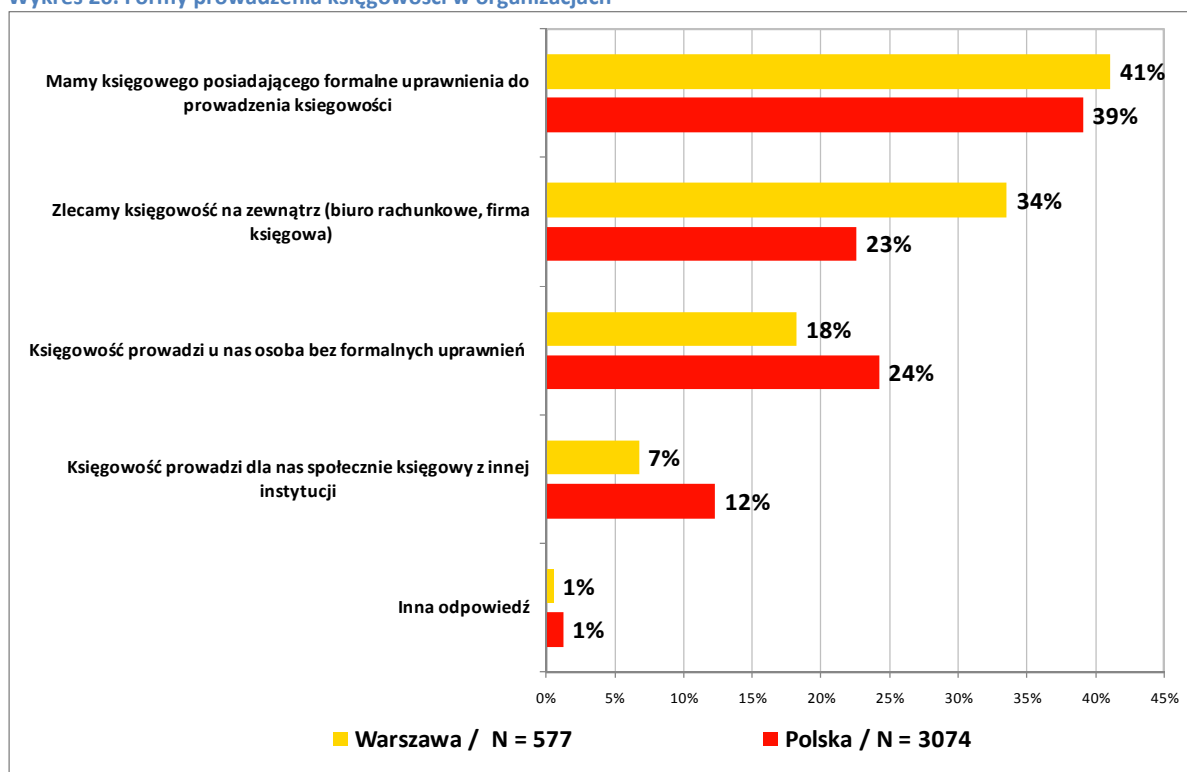

Podstawa procentowania: wszystkie organizacje uczestniczące w szkoleniach w ciągu roku poprzedzającego badanie

Zarządzanie finansami

91% warszawskich organizacji prowadzi księgowość. Odpowiadając na pytanie dlaczego nie jest to 100% przypomnieć należy dane na temat struktury przychodów stołecznego sektora – jak pokazano w części II tego opracowania aż 16% stowarzyszeń i fundacji w stolicy miało w 2009 roku przychody niższe niż 1 tys. zł, co może wyjaśniać brak księgowości. 75% stołecznych organizacji prowadzących księgowość (o 13 punktów procentowych więcej niż w całym kraju) ma księgowego dysponującego odpowiednimi uprawnieniami lub zleca jej prowadzenie firmie zewnętrznej. Niepokoi jednak fakt, że 18% warszawskich stowarzyszeń i fundacji prowadzących księgowość powierza ją osobie bez formalnych uprawnień. Jednak i tak w stolicy jest takich podmiotów o 6 punktów procentowych mniej niż w całym kraju.

Wykres 26. Formy prowadzenia księgowości w organizacjach

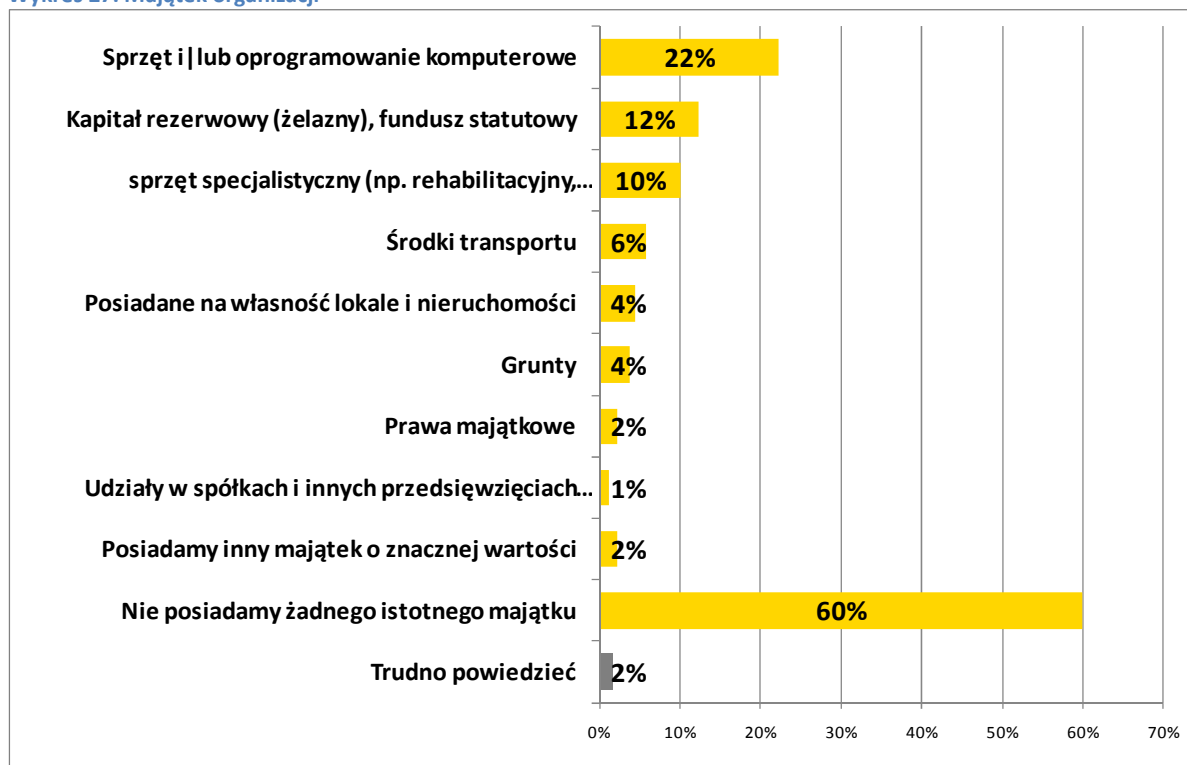

Podstawa procentowania: wszystkie organizacje prowadzące księgowość

Z części raportu dotyczącej kondycji finansowej sektora warszawskiego wiadomo, że jest on bardzo zróżnicowany pod względem posiadanych zasobów finansowych. Na pytanie odnoszące się do majątku, jakim organizacja dysponuje, 60% warszawskiego sektora odpowiada co prawda, że go nie posiada, ale pozostałe stowarzyszenia i fundacje wskazują na sprzęt i programy komputerowe (22%), kapitał rezerwowy (12%), sprzęt specjalistyczny (10%), środki transportu (6%) itd. (porównaj wykres 27.).

Jednocześnie tylko 23% organizacji ze stolicy stwierdziło, że posiada rezerwy finansowe, które starczyłyby im średnio na 10,5 miesiąca. Dane te potwierdzają, że poważnym problemem organizacji pozarządowych jest brak wolnych środków. Mimo że niemal co piąta organizacja w Warszawie miała w 2009 roku przychody przekraczające 500 tys. zł, to zdecydowana większość tych środków jest na bieżąco wydatkowana na działania w ramach prowadzonych projektów, a organizacje nie budują stabilności finansowej i instytucjonalnej.

Wykres 27. Majątek organizacji

Podstawa procentowania: organizacje powstałe przed 2010 rokiem, N=629

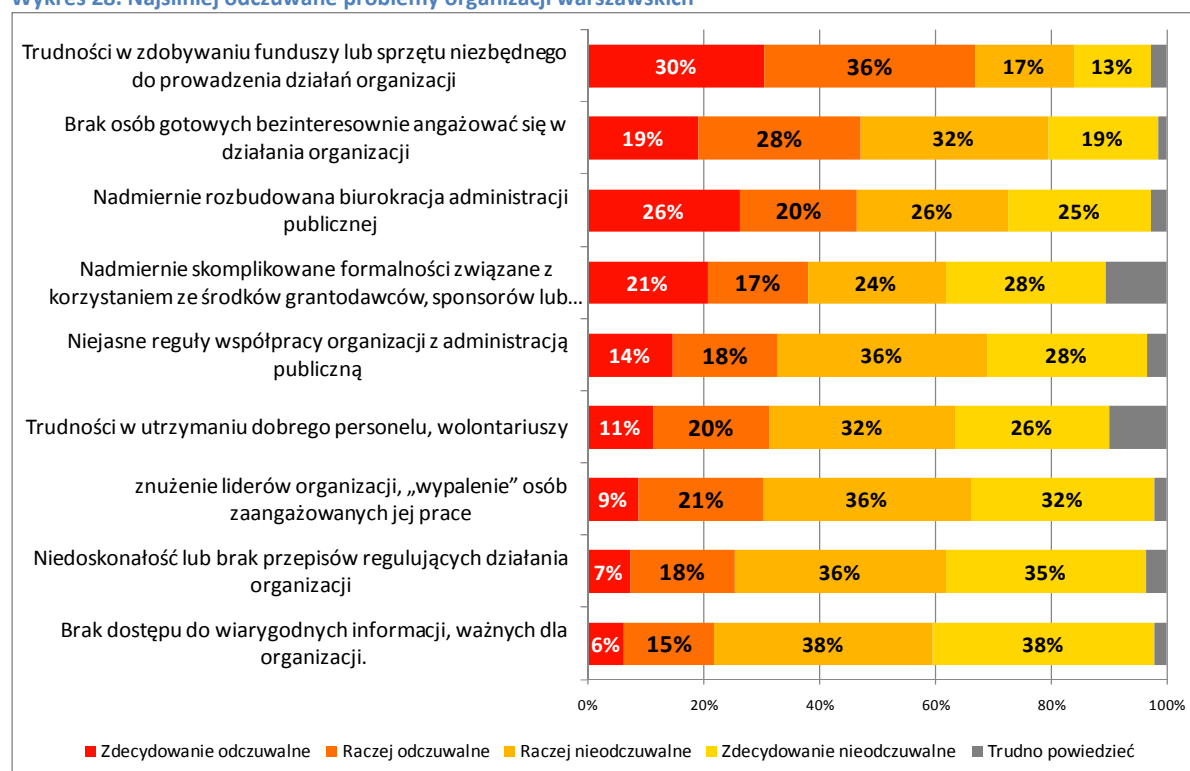
W kontekście danych o wielkości rezerw finansowych nie dziwi, że zdecydowana większość organizacji w Warszawie nie inwestuje posiadanych środków. Tylko 13% zadeklarowało posiadanie lokat terminowych, 1% organizacji stwierdziło, że kupuje akcje lub inne papiery wartościowe. Dla zdecydowanej większości jedynym sposobem „obracania” posiadanymi środkami jest posiadanie konta w banku - 90% stołecznego sektora posiada rachunek bieżący, 6% deklaruje posiadanie rachunku oszczędnościowego.

Część IV. PROBLEMY, POTRZEBY, OPINIE

Ranking problemów warszawskiego sektora nie różni się zasadniczo od hierarchii trudności wyłaniającej się z analizy danych ogólnopolskich. Co ciekawe, pomimo lepszej sytuacji finansowej, organizacje stołeczne częściej narzekają na trudności w zdobywaniu finansów i sprzętu (zarówno w stolicy jak i w całej Polsce problem ten jest najbardziej odczuwany przez organizacje), a jednocześnie warszawskie stowarzyszenia i fundacje zdecydowanie rzadziej skarżą się na nadmiernie skomplikowane formalności związane z dostępem do funduszy (różnica 9 punktów procentowych). Szczegóły rankingu najmocniej odczuwanych problemów obrazuje wykres 28.

Wykres 28. Najsilniej odczuwane problemy organizacji warszawskich

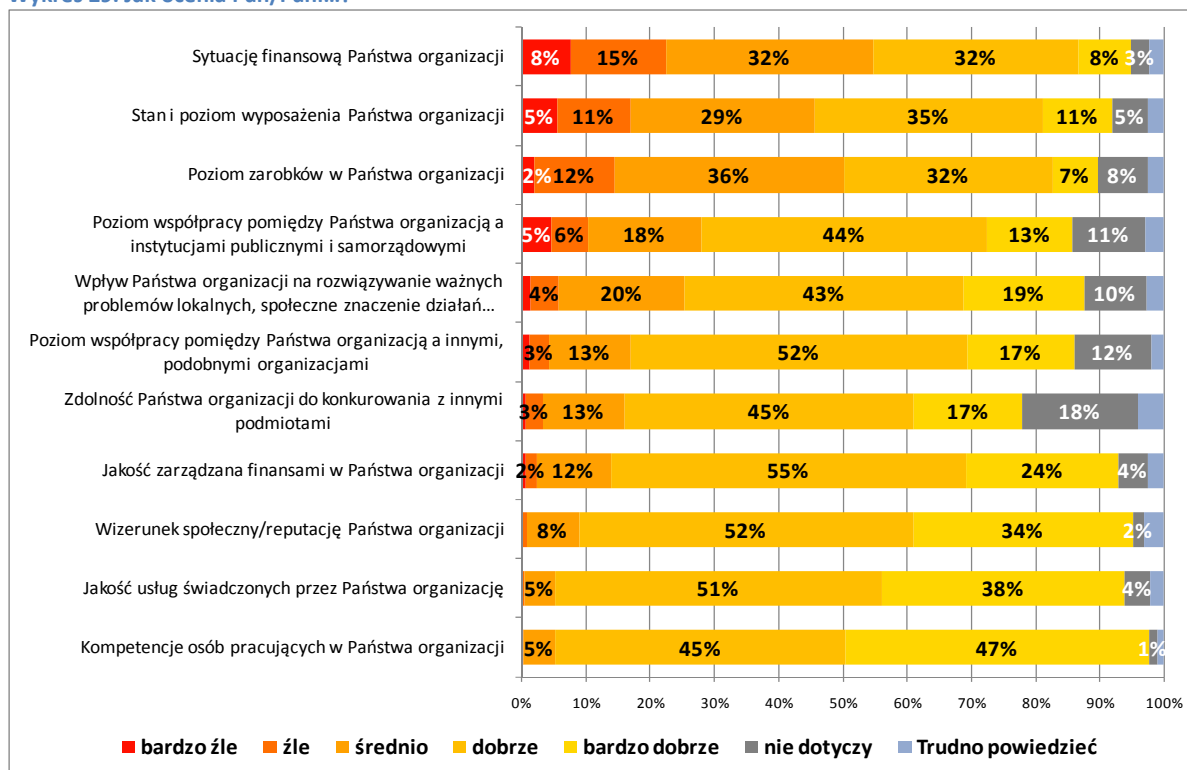

Podstawa procentowania: wszystkie badane organizacje, N=652

Wśród problemów mniej odczuwanych przez organizacje warszawskie znalazły się m.in. negatywne konsekwencje niekorzystnego wizerunku organizacji lub braku zaufania ze strony opinii publicznej lub mediów. Można przypuszczać, że organizacjom ta kwestia nie

doskwiera, ponieważ uważają, że ich wizerunek jest dobry. Przekonanie to zaś ma silne umocowanie w opinii na własny temat, która jest zdecydowanie pozytywna – patrz wykres 29.

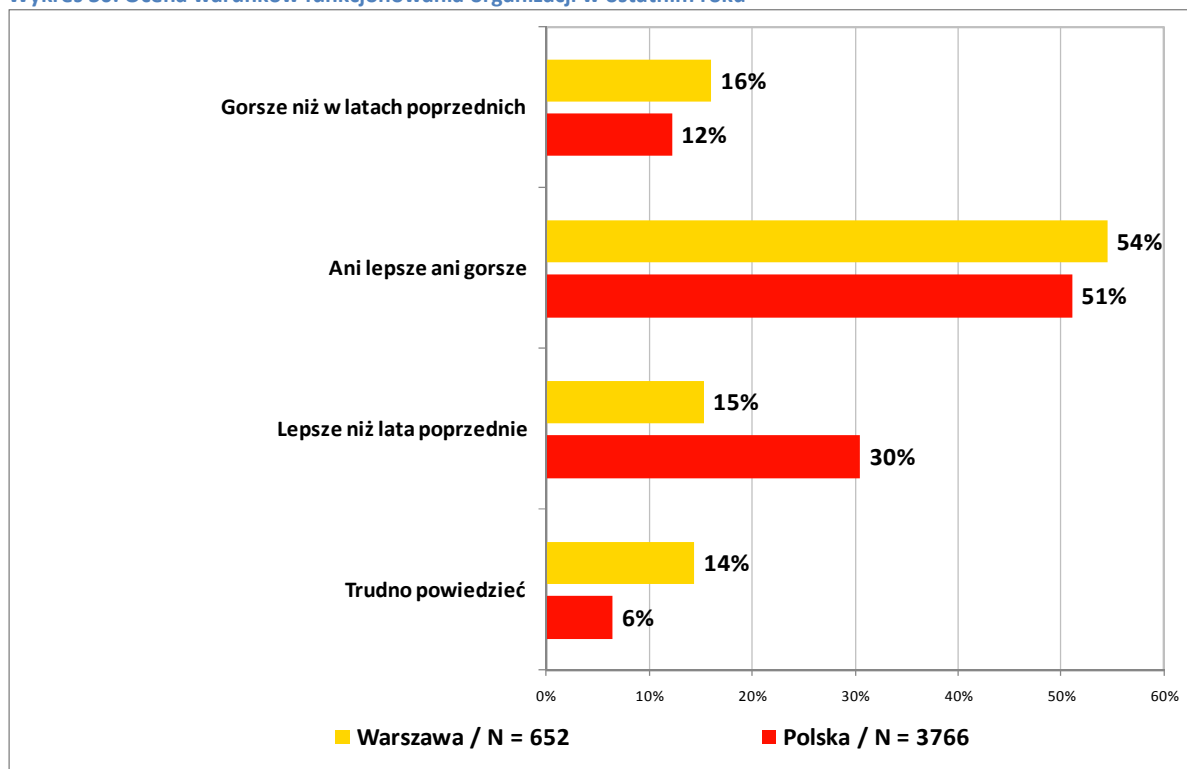
Wykres 29. Jak ocenia Pan/Pani...?

Podstawa procentowania: wszystkie badane organizacje, N=652

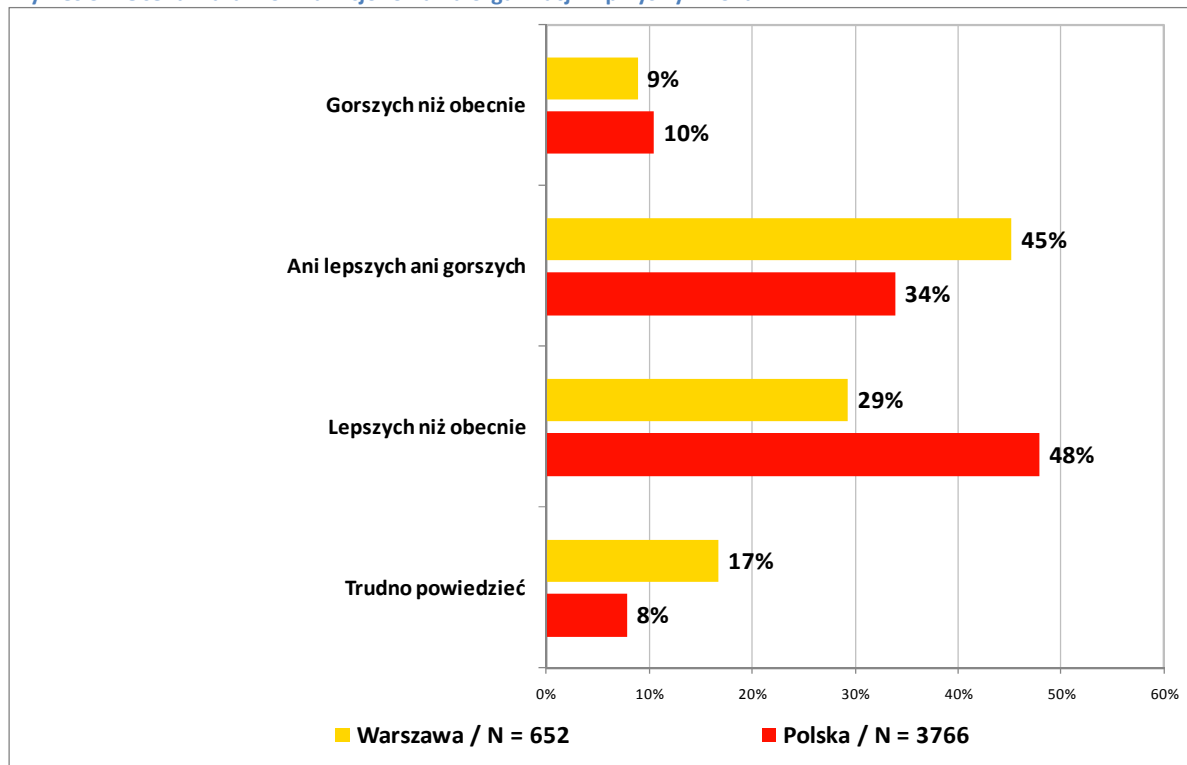
Taka optymistyczna ocena własnych dokonań może być niebezpieczna, jeśli w sposób znaczący rozmija się z prawdą, choć z drugiej strony daje siłę do działania wbrew trudnościom. Umiarkowanie pozytywne podejście widać też w przewidywaniach organizacji na temat przyszłości. Generalnie 92% warszawskich stowarzyszeń i fundacji chce dalej prowadzić swoje działania, przy czym 38% myśli o ich rozwijaniu, a 54% chce je utrzymać na dotychczasowym poziomie. Warto jednak zaznaczyć, że w całym kraju organizacje planujących rozwijać swoje działania jest o 8 punktów procentowych więcej niż w Warszawie. Być może jest to związane z faktem, że w Warszawie jest proporcjonalnie więcej organizacji dojrzałych, które osiągnęły już optymalny poziom rozwoju. Może to jednak mieć też związek z bardziej sceptyczną oceną warunków funkcjonowania III sektora, jaką prezentują organizacje ze stolicy – szczegóły na wykresach 30. i 31.

Wykres 30. Ocena warunków funkcjonowania organizacji w ostatnim roku

Podstawa procentowania: wszystkie badane organizacje

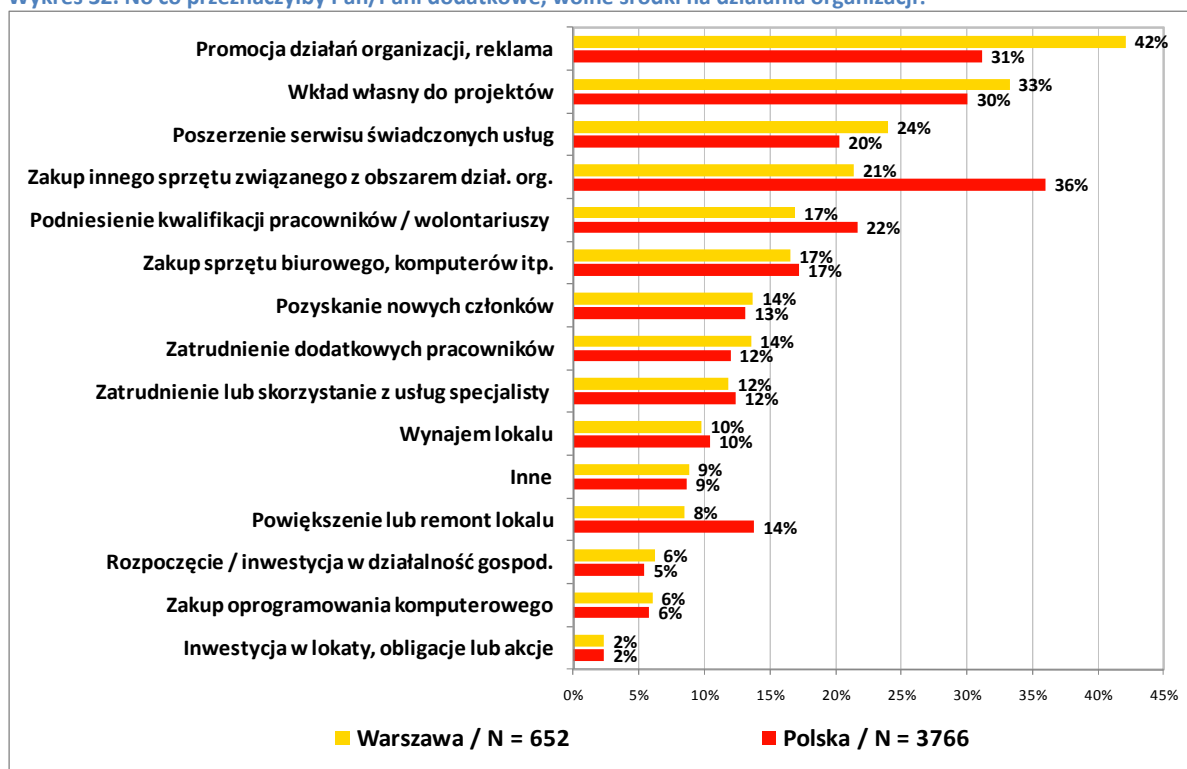
Wykres 31. Ocena warunków funkcjonowania organizacji w przyszłym roku

Podstawa procentowania: wszystkie badane organizacje

Sporo o potrzebach organizacji można się też dowiedzieć z odpowiedzi na pytanie o wykorzystanie hipotetycznych „wolnych” środków, które organizacja miałaby do dyspozycji. Szczegółowy ranking popularności poszczególnych sposobów ich wykorzystania obrazuje wykres 32., z którego wynika, że organizacje warszawskie zdecydowanie mniej niż organizacje w całej Polsce potrzebują specjalistycznego sprzętu, związanego z obszarem działania organizacji (różnica 15 punktów procentowych), mają też mniejszą potrzebę podniesienia kwalifikacji pracowników i wolontariuszy i przeprowadzenia remontu lokalu, a częściej byłyby gotowe inwestować w promocję i reklamę działań organizacji, a także przeznaczyć wolne środki na wkład do projektu lub poszerzenie serwisu świadczonych usług.

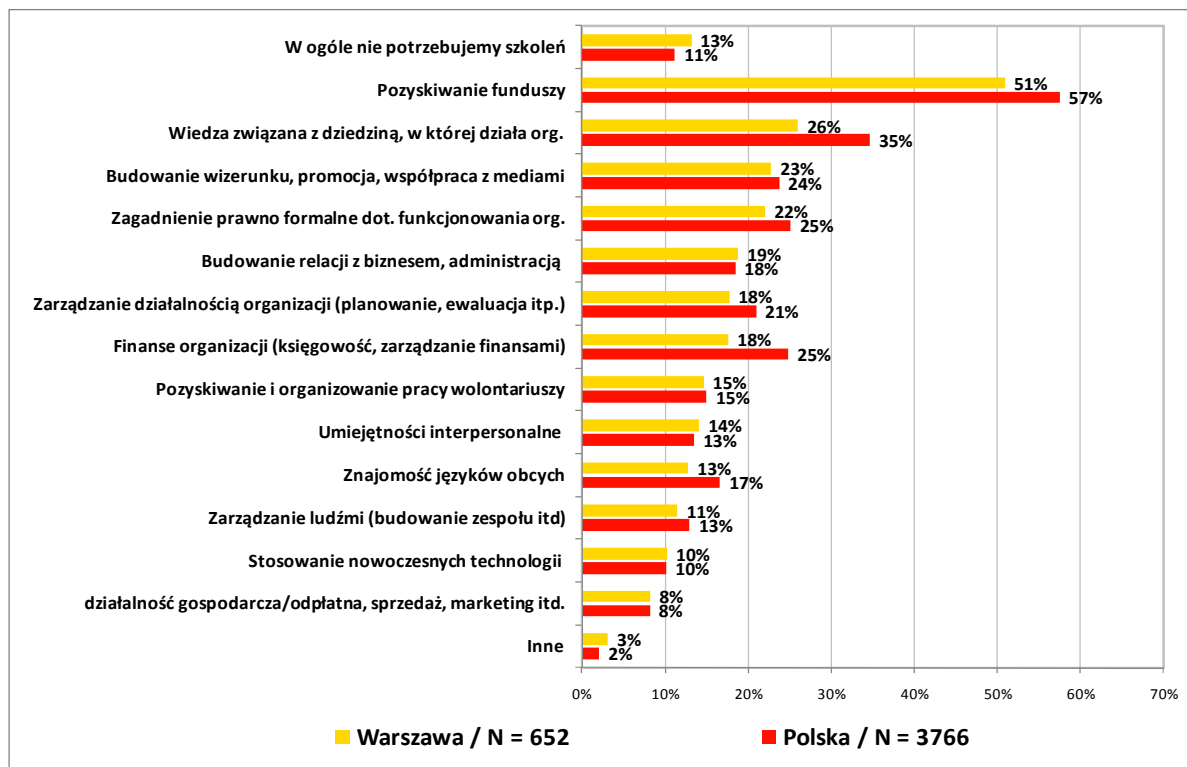
Wykres 32. No co przeznaczyłby Pan/Pani dodatkowe, wolne środki na działania organizacji?

*Podstawa procentowania: wszystkie badane organizacje
Respondenci mogli wskazać maksymalnie 3 odpowiedzi*

Mniej różnic świadczących o rozbieżnych zainteresowaniach organizacji z terenu Warszawy i całego kraju widać w deklarowanych przez nie potrzebach szkoleniowych (por. wykres 33). Jak stwierdzono w części III raportu, organizacje stołeczne uczestniczą w większej liczbie szkoleń, stąd być może generalnie mniej rozbudowane potrzeby z nimi związane.

Wykres 33. Potrzeby szkoleniowe organizacji

Podstawa procentowania: wszystkie badane organizacje

Respondenci mogli wskazać wszystkie typy szkoleń, które są potrzebne ich organizacjom

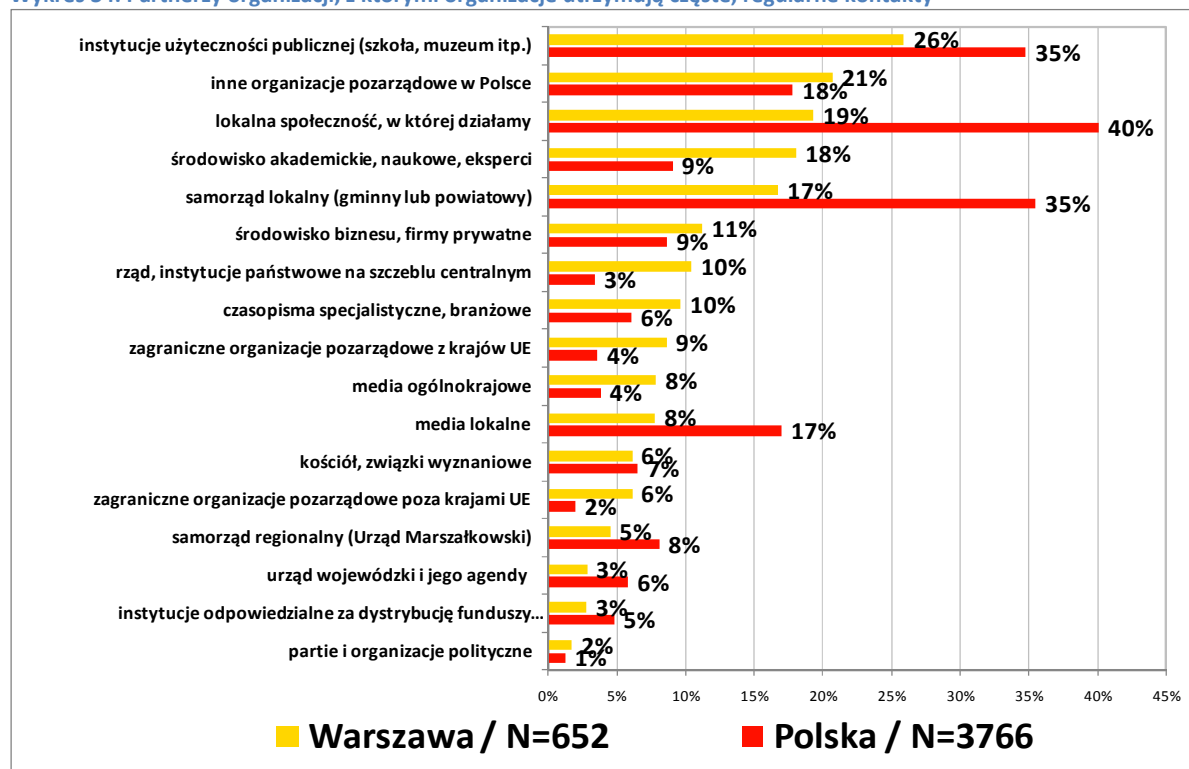
Część V. WSPÓŁPRACA ORGANIZACJI Z INNYMI PODMIOTAMI

Najważniejsi partnerzy organizacji

Warszawskie organizacje pozarządowe kontaktują się w ramach swoich działań z wieloma grupami, instytucjami i podmiotami – zarówno funkcjonującymi w ramach administracji publicznej, jak i biznesu, trzeciego sektora, Kościoła i innych sfer. Najintensywniejsze relacje dotyczą sektora pozarządowego oraz administracji publicznej: 83% organizacji kontaktuje się z innymi organizacjami (przy czym 80% deklaruje kontakty ze stowarzyszeniami i fundacjami z Warszawy, a 67% z podmiotami z innych części Polski), 72% utrzymuje kontakty z instytucjami użyteczności publicznej, takimi jak szkoła czy muzeum, po 63% kontaktuje się z Urzędem Miasta oraz z urzędami dzielnic.

Porównując te wskazania do danych ogólnopolskich widzimy jednak dużą odmiennność warszawskiego sektora pozarządowego. Znacznie rzadsze są kontakty z partnerami lokalnymi: samorządem gminnym lub powiatowym (69% w Warszawie i 83% w całej Polsce), mediami (odpowiednio 57% i 75%) oraz lokalną społecznością (63% i 83%). Różnice są jeszcze większe, gdy uwzględnimy wyłącznie częste, regularne kontakty: 17% organizacji stołecznych i 35% organizacji w całej Polsce utrzymuje takie kontakty z samorządem lokalnym, dla mediów lokalnych wskaźniki te wynoszą odpowiednio 8% i 17%, a dla lokalnej społeczności – 19% i 40%.

Wykres 34. Partnerzy organizacji, z którymi organizacje utrzymują częste, regularne kontakty

Podstawa procentowania: wszystkie badane organizacje

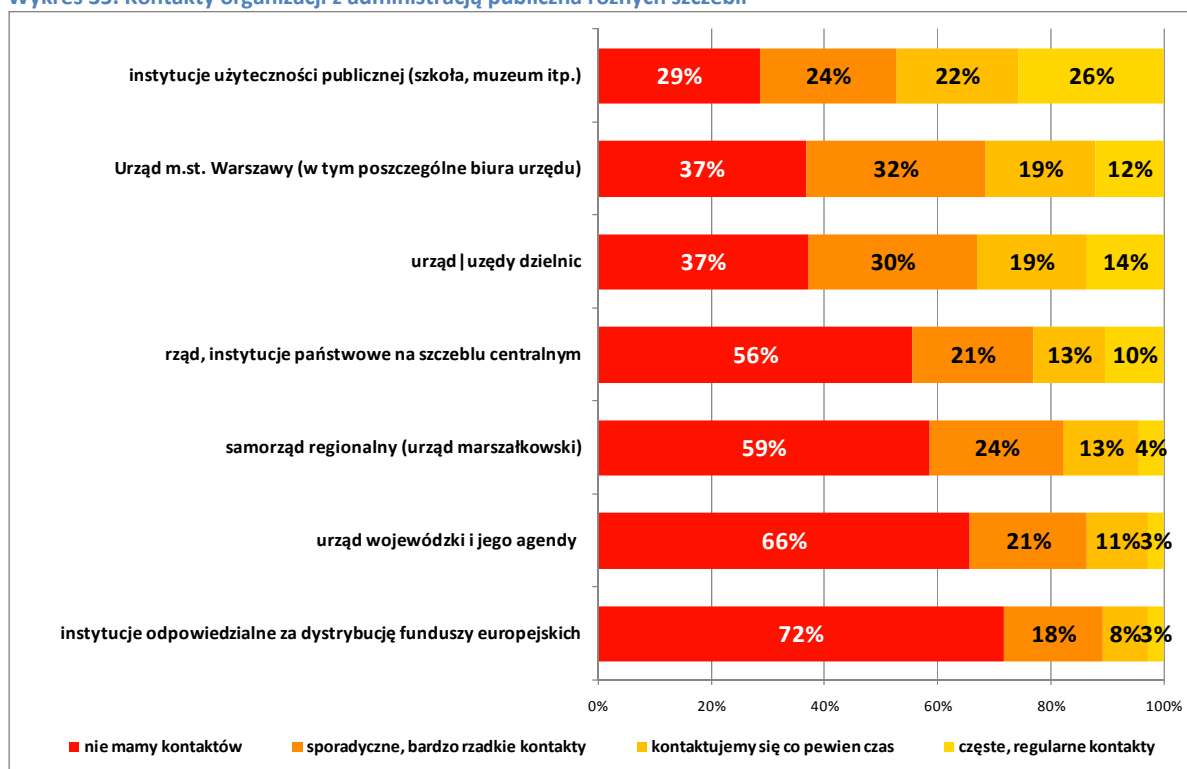
Wyniki te są konsekwencją specyficznego charakteru warszawskich stowarzyszeń i fundacji: prowadząc działalność na skalę ogólnopolską, a nawet ponadnarodową częściej kontaktują się z rządem czy organizacjami spoza Polski. Podejmując działania opiniotwórcze i organizując często debaty, konferencje czy seminaria, nawiązują częściej kontakty ze środowiskiem akademickim czy czasopismami specjalistycznymi. Zaś mając siedzibę w stolicy z większą łatwością niż organizacje z innych części Polski uzyskują dostęp do mediów ogólnopolskich.

Warto przyjrzeć się bliżej związkom organizacji z administracją publiczną. Najbliższe relacje wiążą je z instytucjami użyteczności publicznej: jakkolwiek kontakt utrzymuje z nimi ponad dwie trzecie organizacji, a ponad jedna czwarta wskazuje na regularne, częste kontakty. Nieco niższe wskazania dotyczą Urzędu Miasta i urzędów dzielnic, jednak gdy ujmemy je łącznie, wskazania okażą się zbliżone do instytucji użyteczności publicznej. Częste, regularne kontakty z przynajmniej jednym z tych urzędów utrzymuje łącznie 18% stołecznych organizacji (12% z Urzędem m.st. Warszawy i 14% z urzędami dzielnic), a tylko 30%

nie utrzymuje relacji z żadnym z nich. Rzadkie są natomiast kontakty z administracją na poziomie wojewódzkim, zarówno samorządową, jak i rządową: zaledwie co trzydziesta organizacja kontaktuje się często z urzędem marszałkowskim, tyle samo utrzymuje częste relacje z urzędem wojewódzkim.

Z kolei gdy przedstawiciele organizacji współpracujących z jakimiś urzędami samorządowymi zapytano o urząd, z którym „współpraca jest dla organizacji najważniejsza, tzn. ma największe znaczenie dla realizacji misji organizacji lub jest najbardziej znacząca pod względem finansowym”, aż 78% z nich wskazało Urząd m.st. Warszawy.

Wykres 35. Kontakty organizacji z administracją publiczną różnych szczebli

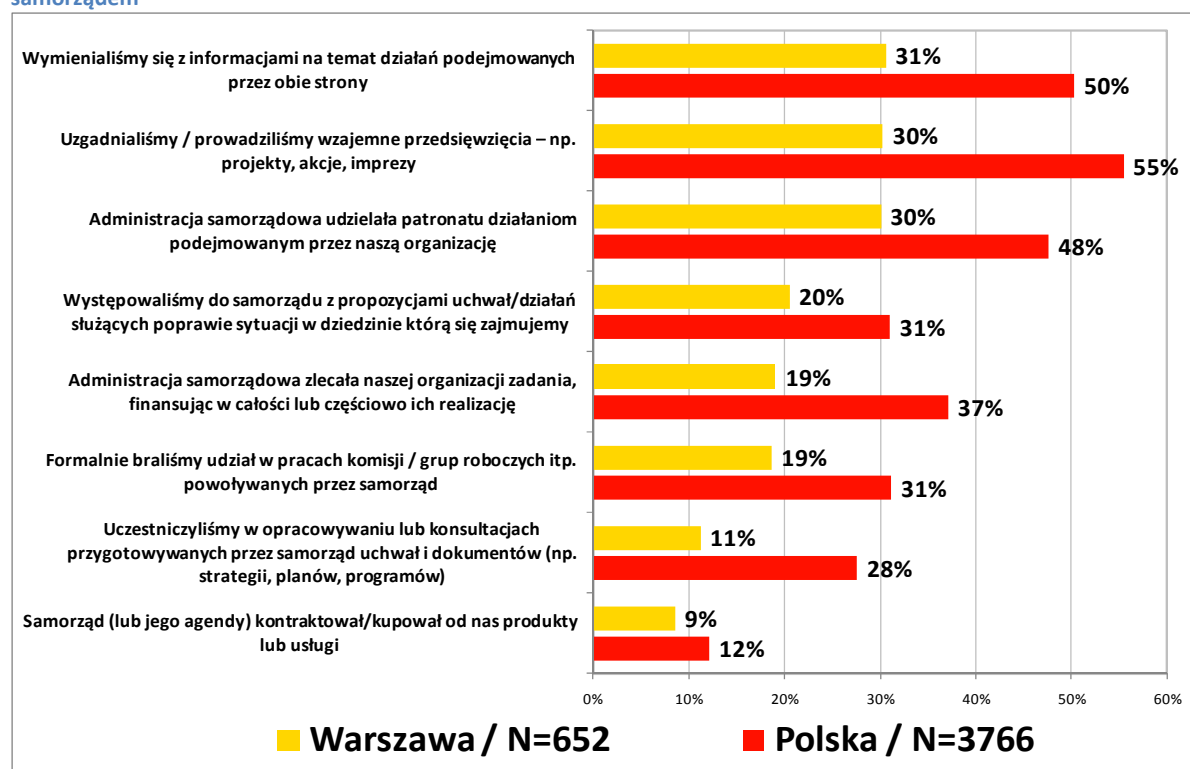
Podstawa procentowania: wszystkie badane organizacje z Warszawy, N=652

Formy współpracy z administracją samorządową

Podstawowe formy współpracy stołecznych organizacji z administracją samorządową to – podobnie jak w całej Polsce – wymiana informacji, uzgadnianie i prowadzenie wspólnych przedsięwzięć oraz patronat udzielany przez administrację działaniom organizacji. Każdą z tych form wskazało około 30% wszystkich warszawskich organizacji (czyli około 40% tych kontaktujących się z samorządem). Jest to znacznie mniej niż w całej Polsce, gdzie takie formy kontaktów z samorządem deklarowało około połowy wszystkich organizacji (a ponad 50% gdy ograniczymy analizę do organizacji kontaktujących się z samorządem).

Wykres 36. Wybrane formy współpracy z samorządem

Podstawa procentowania: wszystkie badane organizacje

Respondenci wskazywali wszystkie praktykowane przez nich formy współpracy

Warto zauważyć, że w stolicy nie tylko mniej organizacji kontaktuje się z samorządem (co opisywaliśmy w poprzednim rozdziale), ale również, iż nawet te organizacje, które podtrzymują takie kontakty, robią to na mniej sposobów. Warto jednak zwrócić uwagę na te formy współpracy, dla których różnice wskazań między Warszawą a całą Polską są nieco mniejsze. Pierwsza to kontraktowanie usług przez administrację publiczną wskazywane przez

9% organizacji warszawskich i 12% w całej Polsce. Kolejna, już nieco słabiej widoczna, to występowanie do samorządu z własnymi propozycjami uchwał i działań (deklarowane przez 20% organizacji warszawskich i 31% tych z całej Polski). Może to wskazywać na bardziej partnerskie relacje między samorządem terytorialnym a organizacjami w stolicy niż w reszcie kraju – co może być konsekwencją wielkości, skali działania i zamożności stołecznych organizacji i wynikającej z tego ich silniejszej pozycji.

Niewielka na tle Polski jest skala konsultacji dokumentów samorządowych. Jednak trzeba pamiętać, że w Warszawie funkcjonuje ponad jedna dziesiąta wszystkich polskich stowarzyszeń i fundacji, co oznacza, że faktycznie konsultacje i tak angażują dużą liczbę organizacji. Najczęściej konsultowanym dokumentem jest program współpracy, czyli corocznie uchwalany dokument regulujący zasady oraz formy współpracy finansowej i pozafinansowej miasta z organizacjami pozarządowymi, a także zawierający wykaz zadań priorytetowych.

Ciekawe wnioski przynoszą też odpowiedzi na pytanie o ocenę wykorzystywanych przez organizację typów współpracy. Na skali 1-5 na czwórkę z plusem ocenione zostało udzielanie patronatu przez urzędy oraz zlecanie zadań, na czwórkę z minusem zasłużyło uzgadnianie wspólnych przedsięwzięć, wymiana informacji i udział w pracach komisji czy grup roboczych, natomiast za ledwie na trójkę z plusem oceniono kontakty polegające na występowaniu z propozycjami samych organizacji. Może to oznaczać, że inicjatywa taka nie jest witana w urzędach z satysfakcjonującym dla organizacji zainteresowaniem.

Znajomość procedur stosowanych przez Urząd m.st. Warszawy

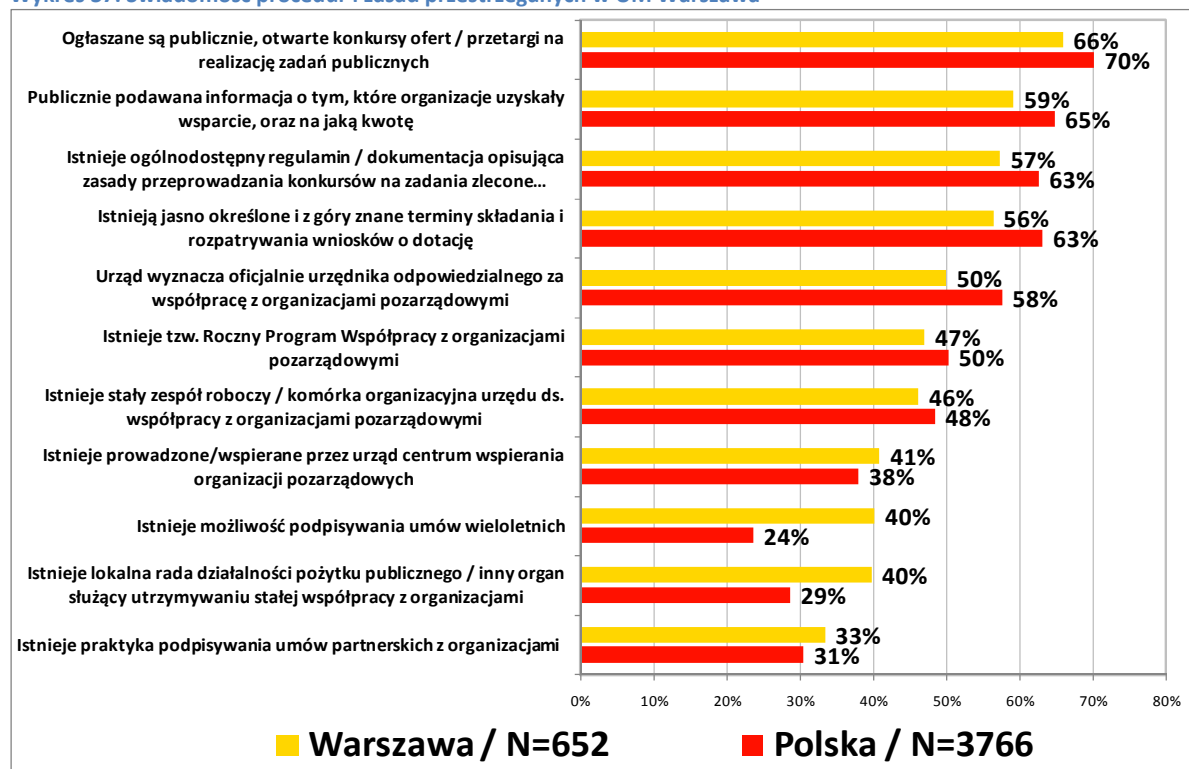
Opisane wyżej formy współpracy dotyczyły wszelkich urzędów samorządu terytorialnego z jakimi współpracowały organizacje. Kolejne zadawane pytania dotyczyły już specyficznie Urzędu m.st. Warszawy, co pozwala na nieco bardziej szczegółową ocenę relacji na linii Ratusz – trzeci sektor.

Dobrym punktem wyjścia do oceny tych relacji są odpowiedzi przedstawicieli organizacji na pytania dotyczące stosowanych przez Urząd m.st. Warszawy procedur i reguł

postępowania dotyczących współpracy z trzecim sektorem. Odpowiedzi te ujawniają – niestety – brak zorientowania działaczy organizacji w obowiązujących w Urzędzie zasadach. Pomimo więc, że dane te oceniają nie stan faktyczny, a poziom wiedzy badanych, warto szczegółowo je przedstawić, bowiem wiedza na temat istnienia procedur czy zasad współpracy determinuje poziom i jakość współpracy między samorządem a organizacjami – niezależnie od tego, czy winnych braku poinformowania będziemy szukać po stronie samorządowej czy pozarządowej.

Pomimo, iż Urząd m.st. Warszawy stosuje praktycznie wszystkie z wymienionych w ankiecie zasad, duża część organizacji nic na ten temat nie wie. Tylko dwie trzecie zdaje sobie sprawę z ogłaszanych publicznie otwartych konkursów ofert i przetargów, tylko 59% jest świadoma publicznego ogłaszania ich wyników. Jeszcze mniej respondentów, bo tylko 50% wie, że w Urzędzie działa Pełnomocnik Prezydenta m.st. Warszawy ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi. Mniej niż połowa organizacji zdaje sobie sprawę z istnienia programu współpracy z organizacjami (więcej na ten temat w następnym podrozdziale), z funkcjonowania w UM wydziału ds. współpracy z organizacjami czy z możliwości podpisywania umów wieloletnich. Warto podkreślić, że organizacje warszawskie rzadziej niż stowarzyszenia i fundacje w całej Polsce potwierdzają funkcjonowanie większości wymienionych form współpracy – i to pomimo, że Warszawa stosuje praktycznie wszystkie z nich (co w innych polskich gminach nie zawsze jest standardem). Wskazuje to na duży dystans dzielący organizacje pozarządowe i samorząd gminny, wynikający częściowo z opisanej już szerokiej skali działania stołecznych inicjatyw oraz innego profilu współpracy niż w przypadku organizacji z reszty kraju.

Wykres 37. Świadomość procedur i zasad przestrzeganych w UM Warszawa

Podstawa procentowania: wszystkie badane organizacje

Respondenci wskazywali wszystkie zasady i rozwiązania, które ich zdaniem są stosowane przez UM Warszawa

Warto też zwrócić uwagę na ocenę funkcjonowania współpracy: tylko 43% jest przekonanych, że decyzje o przyznaniu środków publicznych zapadają w oparciu o merytoryczne kryteria i nie liczą się układy, znajomości, polityczne rozgrywki, czy związki radnych z organizacjami. 16% organizacji jest odmiennego zdania, a 42% udzieliło odpowiedzi „trudno powiedzieć”. Okazuje się, że nawet wśród organizacji deklarujących częste, regularne kontakty z samorządem gminnym, wciąż tylko 60% jest przekonanych, że liczą się wyłącznie kryteria merytoryczne. Wydaje się więc, że komunikacja między Urzędem a organizacjami wymaga jeszcze intensywnej pracy z obu stron.

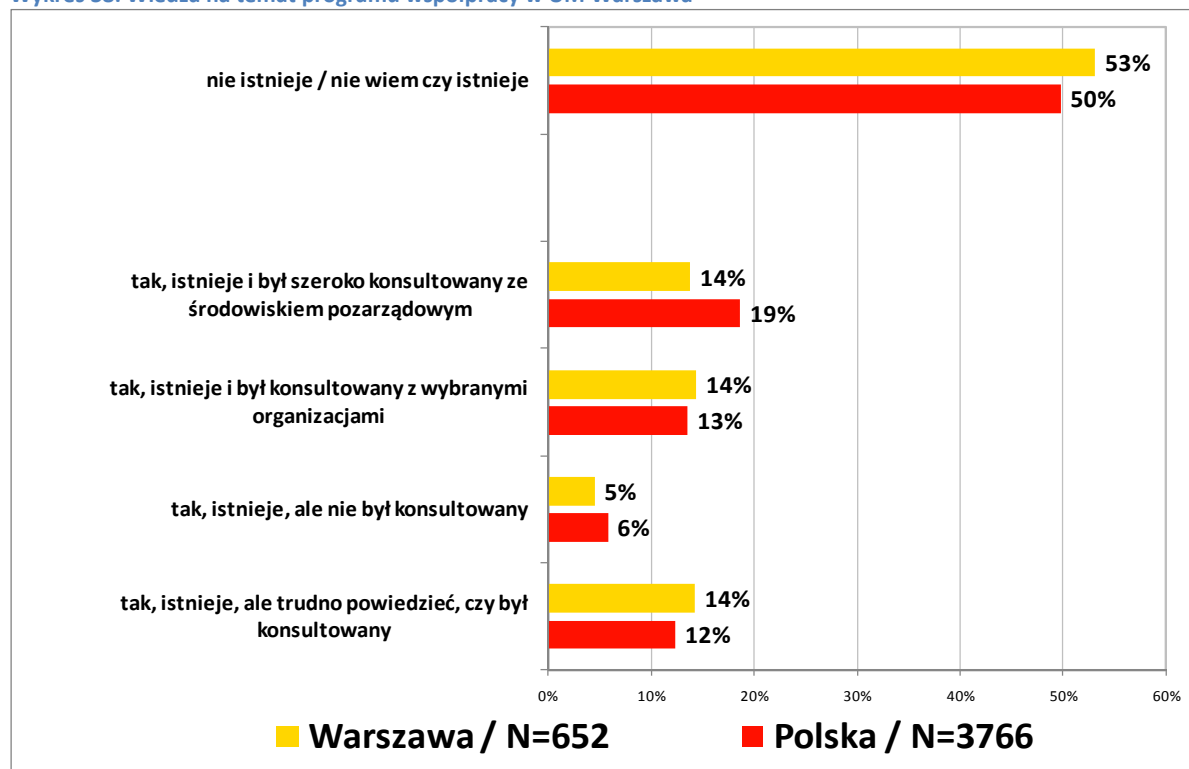
Wiedza na temat programu współpracy i udział w jego uchwalaniu

Niska wiedza na temat zasad i procedur związanych ze współpracą na linii Urząd m.st. Warszawy – sektor pozarządowy dotyczy również programu współpracy: zaledwie 47%

stołecznych organizacji wie, że w Warszawie taki dokument został uchwalony, 13% twierdzi, że program ten nie istnieje, a aż 40% wybrało odpowiedź „trudno powiedzieć”. Wśród organizacji współpracujących z Urzędem często i regularnie odsetek ten wzrasta, ale nadal 35% respondentów nie zdaje sobie sprawy z istnienia takiego dokumentu. Tak wysoki odsetek odpowiedzi „nie wiem” niewątpliwie wskazuje na konieczność podjęcia działań, które w jeszcze większym stopniu rozpowszechniłyby zapisy programu. Warto jednak podkreślić, że dotychczas podejmowane działania (m.in. strona www.um.warszawa.pl/ngo, o której więcej w ostatnim rozdziale tego opracowania, a także konsultacje społeczne programu współpracy oraz działalność instytucji dialogu społecznego: Forum Dialogu Społecznego i komisji dialogu społecznego) przynoszą efekty: dwa lata wcześniej zaledwie 30% organizacji było świadomych istnienia warszawskiego programu współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Powróćmy jednak do wyników ostatniej edycji badania. Większość organizacji pozarządowych poinformowanych o istnieniu programu współpracy, jest też świadoma faktu, że w opracowywaniu tego dokumentu uczestniczyło środowisko pozarządowe: 29% mówi o szerokim zakresie prowadzonych konsultacji, 31% twierdzi, że uczestniczyły w nich tylko wybrane organizacje. Oznacza to że w całym stołecznym sektorze pozarządowym tylko 14% organizacji świadomych jest faktu prowadzenia szeroko zakrojonych konsultacji, a 12% samo w takich konsultacjach uczestniczyło. Co ciekawe, ponad jedna trzecia organizacji uczestniczących w konsultacjach uznała że były one prowadzone jedynie z wybranymi organizacjami.

Wykres 38. Wiedza na temat programu współpracy w UM Warszawa

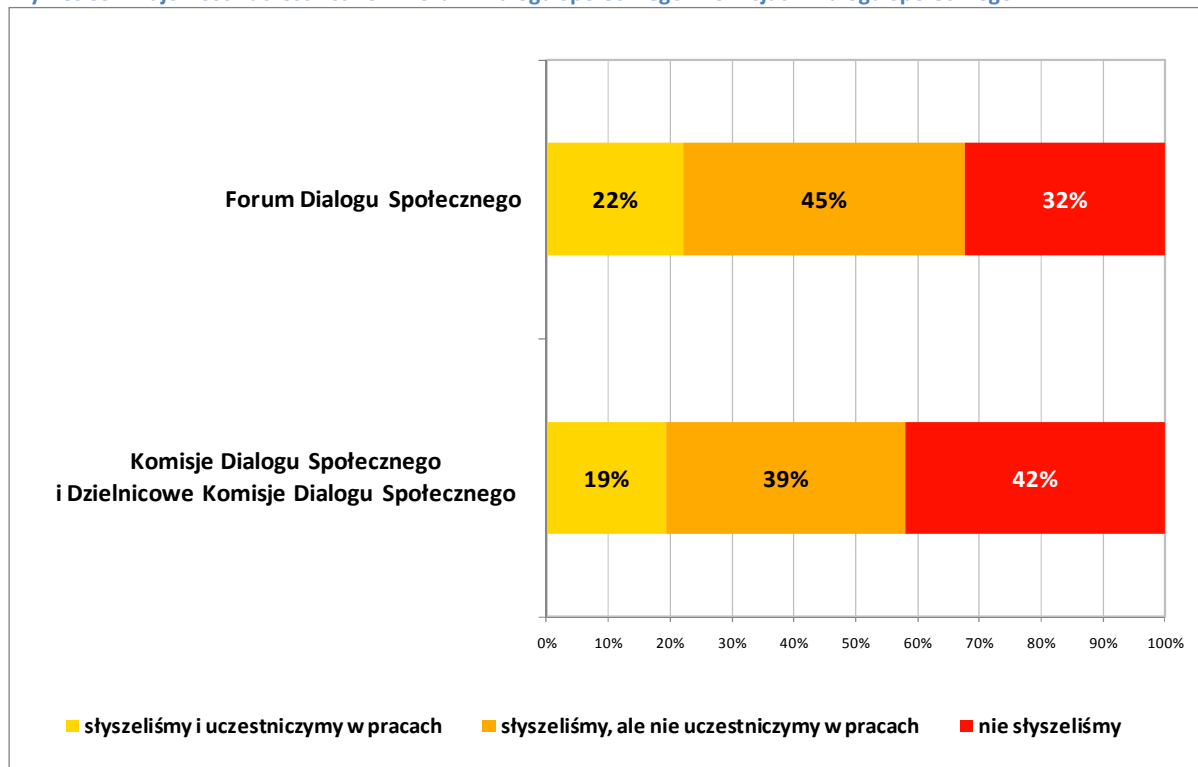
Podstawa procentowania: wszystkie badane organizacje

Forum Dialogu Społecznego i Komisje Dialogu Społecznego

W Urzędzie m.st. Warszawy funkcjonuje wiele zespołów o charakterze inicjatywnym i doradczym, w pracach których uczestniczą organizacje pozarządowe. Od 2005 roku istnieje Forum Dialogu Społecznego, którego głównym zadaniem jest współtworzenie i opiniowanie kierunków działań władz miasta w zakresie współpracy z organizacjami pozarządowymi. Prócz tego przy poszczególnych biurach miejskich funkcjonują Komisje Dialogu Społecznego zajmujące się zagadnieniami z konkretnych dziedzin w ramach zadań publicznych. Także w dzielnicach Warszawy funkcjonują tego rodzaju ciała – Dzielnicowe Komisje Dialogu Społecznego.

Przeprowadzone badanie pokazuje, że świadomość istnienia Forum jest powszechniejsza niż świadomość funkcjonowania Komisji Dialogu: o tym pierwszym słyszało 68% ankietowanych przedstawicieli organizacji, o tych drugich – o dziesięć punktów procentowych mniej. Wiedza na temat funkcjonowania tych ciał nie przekłada się jednak na aktywne w nich uczestnictwo: udział w pracach Forum deklaruje 22% organizacji, zaś udział w pracy KDS-ów – 19%.

Wykres 39. Znajomość i uczestnictwo w Forum Dialogu Społecznego i Komisjach Dialogu Społecznego

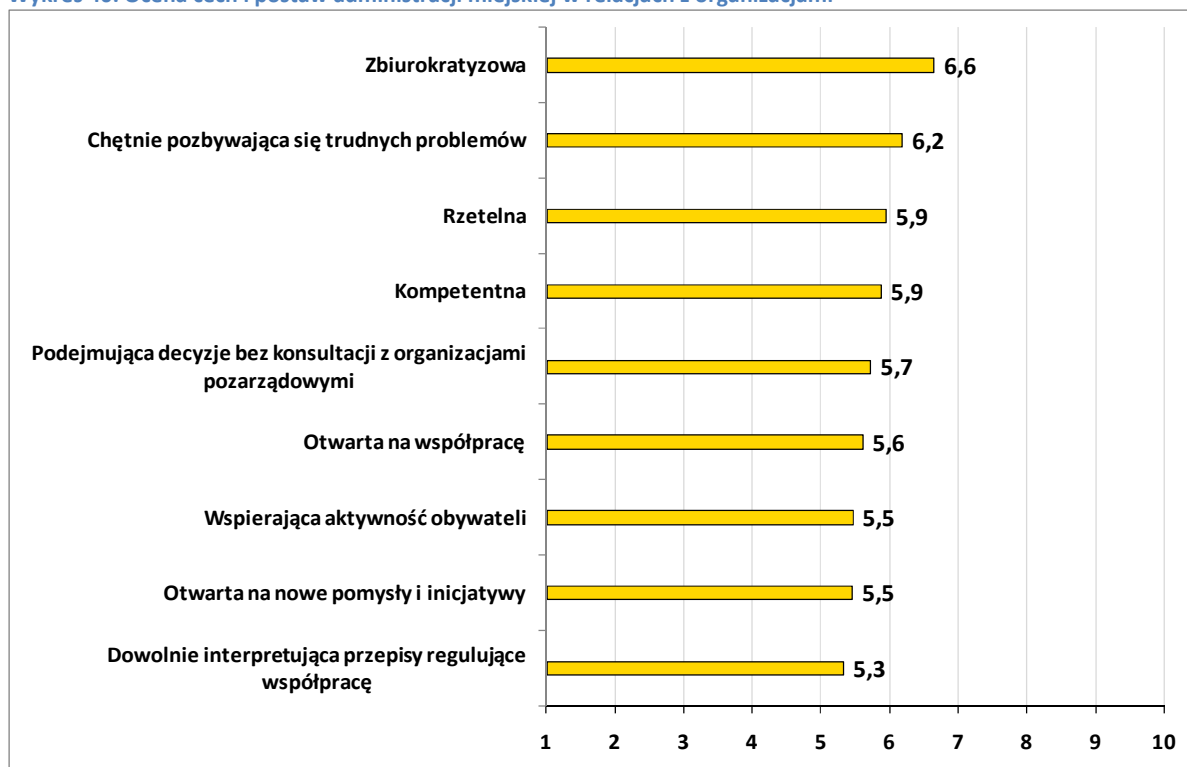

Podstawa procentowania: wszystkie organizacje z badania warszawskiego, N=501

Ocena współpracy

Na koniec tego rozdziału warto podsumować opinie i odczucia przedstawicieli organizacji dotyczące współpracy z Urzędem m.st. Warszawy. Te, które zadeklarowały, że relacje z nim są dla nich ważniejsze niż kontakty z innymi urzędami samorządowymi pytane były o zadowolenie z istniejącej współpracy. Na skali 1-10 średnio oceniły ją na 6,3, przy czym im częstsze kontakty organizacja deklarowała, tym wyższa była ocena tej współpracy. Przedstawiciele tych organizacji poproszeni o ocenę konkretnych cech i postaw administracji miejskiej w relacjach z organizacjami ocenili na skali 1-10 jej rzetelność i kompetencje na 5,9, otwartość na współpracę na 5,6, zaś otwartość na nowe pomysły i inicjatywę na 5,5. Z kolei spośród negatywnych cech najczęściej wskazywano na zbiurokratyzowanie administracji (6,6), znacznie rzadziej na podejmowanie decyzji bez konsultacji z organizacjami (5,7), jeszcze rzadziej na dowolne interpretowanie przepisów regulujących współpracę (5,3).

Wykres 40. Ocena cech i postaw administracji miejskiej w relacjach z organizacjami

Podstawa procentowania: wszystkie organizacje, które wskazały Urząd m.st. Warszawy jako najważniejszego partnera samorządowego, N=378

Część VI. ROLA INTERNETU W DZIAŁANIACH WARSZAWSKICH ORGANIZACJI

Stopień wykorzystania internetu w pracach organizacji

Prawie dwie trzecie (65%) ankietowanych przedstawicieli władz warszawskich stowarzyszeń i fundacji co najmniej raz dziennie korzysta z internetu w sprawach związanych z organizacją. Gdy z kolei spojrzymy na perspektywę całych organizacji, nie tylko przedstawicieli ich władz, widzimy, że internet na stałe zagościł w pracach ponad dwóch trzecich organizacji: 71% deklaruje, że jest on bardzo istotny i jest wykorzystywany w codziennej pracy (wśród wszystkich polskich organizacji odsetek ten wynosi 65%). Jedna piąta (20%) określa go jako „średnio istotny, wykorzystywany co jakiś czas”, a 7% – jako mało istotny lub zupełnie nieistotny dla działania organizacji.

Warto też podkreślić, że 66% warszawskich organizacji ma własną stronę internetową, a kolejne 6% jest w trakcie jej przygotowywania.

Portal ngo.pl, serwis warszawa.ngo.pl, serwis um.warszawa.pl/ngo – znajomość i korzystanie

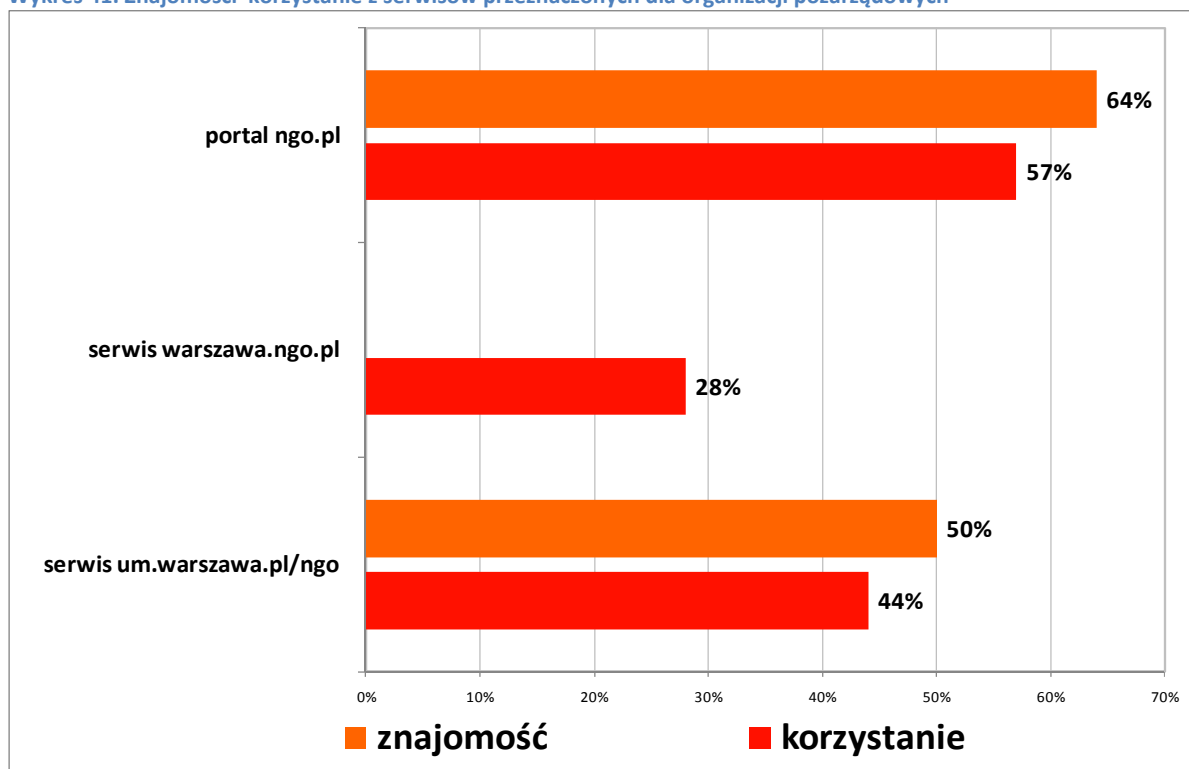
O portalu organizacji pozarządowych ngo.pl słyszało blisko dwie trzecie (64%) ankietowanych przedstawicieli warszawskich organizacji. Jest to o 9 punktów procentowych więcej niż przeciętna znajomość portalu w całym kraju. Łącznie można szacować, że ok. 57% organizacji warszawskich korzysta z portalu przynajmniej od czasu do czasu.

Korzystanie z podserwisu dedykowanego Warszawie – warszawa.ngo.pl – deklaruje około połowy organizacji korzystających z portalu (28%). Szczególnie często odwiedzają go osoby z organizacji najmłodszych (do 5 lat – 36%, podczas gdy wśród najstarszych, mających ponad 15 lat – tylko 21%). Gdy przeanalizujemy wskaźniki dla trzech najczęstszych pól działania organizacji, okaże się, że stosunkowo często serwis warszawa.ngo.pl wykorzystywany jest

przez organizacje zajmujące się kulturą i sztuką (38%), rzadko natomiast przez te skupione na sporcie, turystyce, rekreacji i hobby (19%). Widoczna jest też zależność od skali działania organizacji: z serwisu często korzystają te ogólnopolskie lub działające na skalę ponadnarodową (31%), rzadziej lokalne i regionalne.

Z kolei serwis poświęcony organizacjom pozarządowym prowadzony w ramach serwisu Urzędu m.st. Warszawy: um.warszawa.pl/ngo jest znany przedstawicielom połowy organizacji i odwiedzany przez 44% z nich. Podobnie jak w przypadku warszawskiego serwisu portalu ngo.pl, z serwisu UM częściej korzystają organizacje zajmujące się kulturą i sztuką (57%) niż te skupione na sporcie, rekreacji i hobby (42%) czy edukacji i wychowaniu (38%), widać jednak inną prawidłowość jeśli chodzi o skalę działania: serwis stosunkowo często odwiedzany jest przez organizacje działające na skalę lokalną (54%).

Wykres 41. Znajomości korzystanie z serwisów przeznaczonych dla organizacji pozarządowych

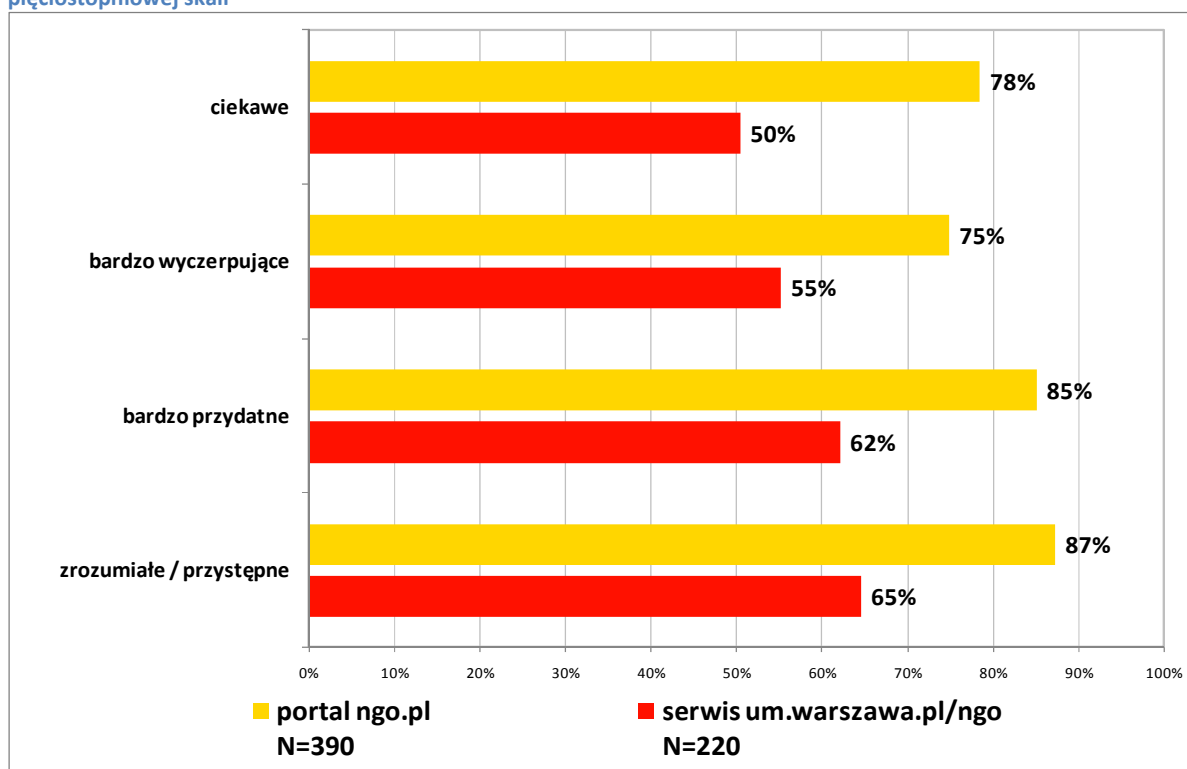

Podstawa procentowania: wszystkie badane organizacje z badania warszawskiego, N=501

Ocena wykorzystywanych stron internetowych dla organizacji pozarządowych

Większość użytkowników zarówno portalu ngo.pl, jak i serwisu Urzędu m.st. Warszawy poświęconego organizacjom ocenia pozytywnie zawartość serwisu. Oceniając poszczególne jego aspekty na pięciopunktowej skali, większość respondentów wskazywała dwie górne odpowiedzi. Odpowiedzi badanych ujawniają jednak pewne niedostatki serwisu Urzędu. Warto jednak zauważyć, że niższe wskaźniki w stosunku do portalu ngo.pl wynikają po części ze zwiększonego odsetka odpowiedzi „trudno powiedzieć” oraz wskazań środka skali, co może być związane z rzadszym korzystaniem z serwisu UM niż z portalu ngo.pl.

Wykres 42. Ocena informacji publikowanych w serwisach – odsetek osób wskazujących 2 górne punkty na pięciostopniowej skali

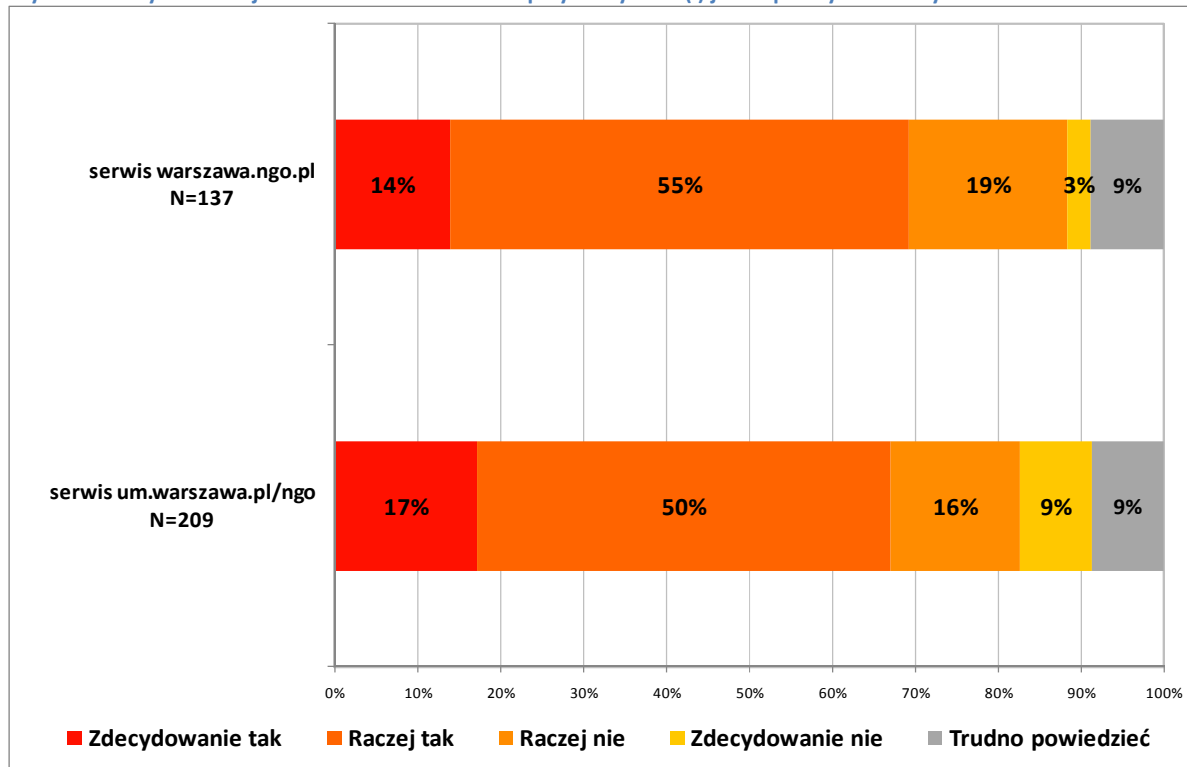

Podstawa procentowania: wszystkie organizacje, korzystające z danego serwisu

Zarówno warszawski serwis portalu ngo.pl, jak i serwis UM poświęcony organizacjom są przydatne użytkownikom w codziennej pracy: na pytanie o to, czy serwisy te przynoszą organizacjom jakieś praktyczne korzyści ponad połowa użytkowników odpowiedziała

twierdząco, najczęściej wybierając jednak odpowiedź „raczej tak”, nie zaś „zdecydowanie tak”.

Wykres 43. Czy informacje zamieszczone w serwisie przyniosły Panu(i) jakieś praktyczne korzyści?

Podstawa procentowania: wszystkie organizacje, których ankietowany przedstawiciel korzysta z danego serwisu